

**Naj bo srečno
1967!**

IZ CENTRA ZA RAZISKOVANJE JAVNEGA MNENJA

Slabo vrednotenje pedagoškega dela in nespodbudno nagrajevanje

Zel bi, da to ne bi bila zgolj formalna novoletna čestitka... Temveč nekaj toplih, neposrednih besedi v času, ko se bo staro leto prevesilo v novo, ko si tovariško segamo v roko ali pa si prek pisanih voščilnic želimo srečno in zadovoljno, vedro in uspešno novo leto.

Vse te želje in čestitke prav rad izrekam slehernemu pedagoškemu delavcu. Iskreno in pri srčno.

In vendar bi želel pribiti tudi drugo plat. Leto 1967 prav gotovo ne bo lahko leto. Vseprisodno bomo hudo bitko za reformo, za njene temeljne cilje in namene.

Prav gotovo je, da v tem ostrem boju področje prosvete ne bi smelo niti poskušati, da ostane neprizadeto na osamljenem otoku sredi vznemirjenega valovanja reformnih prizadevanj. Ni ti ne bi smelo dopustiti, da ga tokovi nosijo kot neobgledeno lupino v katerikoli smer. Položaj brodolomca, pa najsi je naseljen na tej ali oni črti, je vselej klavrn.

Prav je edinole, da tudi ta del dejavnosti družbe globoko zajame sveži zrak, da napne mišice in se dejavno vključi v napore vse naše družbe.

Področje vzgoje in izobraževanja naj ne bo zgolj objekt reforme, ampak predvsem eden njenih glavnih in najbolj aktivnih subjektov. Zato je prav, da se ne ravnamo po mnogih nespodbudnih zgledih, ki skušajo reformo krojiti le na tuji koži, ki simptome ekstenzivnosti in neučinkovitosti ugotavljajo le pri sosedu, ki so radodarni z recepti zoper reformne glavobole, pri tem pa ostajajo ravnodušni, neobčutni in nedejavni — kadar gre za njih same.

Obrnimo se zato predvsem vase!

Preobrnimo našo šolniško sukno, dodobra pregledjmo njeno podlogo in šive, pa tudi zakrpe... In če bomo temeljiti, nas bo nemara manj skrbelo, ali je sukna dovolj dolga za vse naše potrebe in želje, kot pa to, ali bomo v njej lahko prenašali oster piš reformne burje.

Leto 1966 je bilo vznemirljivo leto. To je bilo leto, ko smo vprašanjem s področja šolstva posvetili pozornost kakor menda še nikoli doslej. V skladu s celotnim demokratičnim razvojem našega samoupravnega sistema razprave o položaju in vlogi izobraževanja in vzgoje niso bile vedno samo blage in dobrohotne, pač pa vse pogostejše ostre in polemične.

Spisek problemov na postavitki "nereseni" je vsekakor daljši od druge kolone že rešenih vprašanj. Marsikaj je res še ostalo nedodanega, nedomišljenega, nerešenega... Toda bili bi nevarsko kratkovidni, če bi zapirali oči pred nekaterimi uspehi, če bi zgolj enostransko ocenjevali minujajoče leto. Res da postajamo silno samokritični, da pogosto ne vidimo lastnih rezultatov, da smo pretirano skromni — toda vse to nas hkrati spravlja v nevarnost, da postanemo brez zadosti utemeljenih razlogov godrnjavi kritika-stri.

Samo za primerjavo: v dveh desetletjih pred vojno so postavili 68 osnovnih šol, mi pa smo jih samo v zadnjih dveh letih zgradili in dozdali 45. In malone sleherni med njimi je vsaj dvakrat večja od predvojnega!

Dajmo si roko na srce! Težave bodo vselej, tudi pa tako blesteh uspehih. Saj nove šole porajajo nove zahteve, višji standard večje želje.

Vendar nikar upravičenih zahtev ne postavljajmo v službo neupravičenih ciljev. Bodimo odločni, kjer in kadar gre za uveljavljanje razumnih zahtev, dvakrat

pa premislimo, preden se uvrstimo pod zastavo raznih demagoških pozivov za dvomljive ali pre-nagljene akcije.

Zivimo pač v določenem obdobju, ko je vsa naša družba utesnjena v okviru zmoglosti in zmogljivosti gospodarstva, produktivnosti dela, narodnega dohodka...

Naše želje so jasne, potrebe upravičene, toda ali vse to prav zdaj tudi že lahko uresničimo? Uskladiti naše možnosti in zahteve — to je ena poglobitih nalog reforme, seveda ne samo na področju šolstva. Prav je, da od družbe terjamo pravilnejše vrednotenje pedagoškega dela, hkrati pa moramo tudi trezno ocenjevati njene sposobnosti in zmogljivosti.

V drugi polovici novembra je Center za raziskovanje javnega mnjenja izvedel obsežno raziskavo mnjenja stališča delavcev do različnih problemov na področjih družbenih služb. Poleg zdravstva, bank, kulturnih institucij in javne uprave smo v anketi zajeli tudi 380 prosvetnih delavcev na 38 osnovnih in srednjih šolah. Vzorec je reprezentativen za Slovenijo, tako da na osnovi ugotovljenih rezultatov lahko rečemo, kaj o problemu, ki smo ga raziskovali, mislijo prosvetni delavci v Sloveniji. Raziskavo je naročil republiški odbor sindikata družbenih dejavnosti.

keta, ko se pa ne bo stanje nič spremenilo! Ta pripomba zadeva eno mnogo širšega problema: kakšna je uporabnost in vrednost ugotovitev socioloških raziskav nasploh. Vemo, da je cena teh raziskav precejšnja, zato je vprašanje o uporabnosti in potrebnosti njihovih rezultatov tem bolj na mestu. Ali gre samo za znanstveni larpurlartizem (ker take raziskave delajo v vseh razvitih državah, jih dajmo tudi pri nas), ali pa rezultati socioloških raziskav lahko služijo tudi kot osnova za praktično-politične ukrepe na določenem področju? Problem je seveda kompleksen in je nanj težko enostavno odgovoriti.

munistov. Pa tudi za Zvezo sindikatov bi lahko rekli, da gre za določene premike v načinu in področju dela, ki bi jih shematično mogli označiti kot obrat k članstvu. Če se je namreč sindikat do reforme ukvarjal predvsem s tako imenovanimi sistemskimi vprašanji, se po reformi vedno bolj ukvarja s problemi svojega članstva v sindikalnih podružnicah. Tak premik pa nikakor ne more potekati čez noč in ne brez zastojev. Ob tem se je pojavilo za naš čas in način mišljenja gotovo značilno vprašanje o tem, ali je sindikat v krizi ali ni. Takšna vprašanja se skoraj vedno pojavijo takrat, ko neka or-

»KAKO? NOVO LETO? ŽE SPET?... TAKO NAGLO SE PA MENDA VENDAR NE VRTE PLANETI? ALI PAČ?... TOREJ PA SREČNO! SREČNO!«

Koga smo anketirali

Naši sodelavci so slučajno izbrani vzorec prosvetnih delavcev spraševali o tem, kaj mislijo o gospodarski reformi, o posledicah četrtega plenuma CK ZKJ na Brionih, kaj mislijo o svoji sindikalni organizaciji, pa tudi, kaj mislijo o financiranju šolstva, o delitvi osebnih dohodkov in kriterijih delitve, o samoupravljanju in problemih, ki ovirajo uspešnejše delo šole na področju vzgoje in izobraževanja. Poskušali bomo na kratko pokazati, kakšni so bili odgovori na ta vprašanja.

Tokrat smo prvič anketirali v šolah, zato nas je toliko bolj zanimalo, kako nas bodo sprejeli. Na splošno je bil sprejem dober, med pripombami na anketo prevladujejo pohvale. Ni pa šlo brez težav. Na neki ljubljanski gimnaziji je direktor šele po štirih urah razgovora z anketarko odločil, da lahko anketira, čeprav smo predhodno vse šole pisмено obvestili in jih prosili za pristanek, oziroma da nam sporočijo, če se z anketiranjem strinjajo. Dve šoli sta odklonili anketiranje, ena zato, ker so imeli konferenco, druga pa ni navedla razloga. Sicer pa so učitelji in profesorji radi odgovarjali. Težave so bile le zaradi urnikov, tako da so jih anketirali v glavnem med odmorom in pa ob koncu pouka (izjema celo na domu). Prav za prijaznost bi se radi vsem, ki so v anketi sodelovali, posebej zahvalili.

Poskusimo še odgovoriti na precej pogosto pripombo anketiranih, namreč: »Kaj pomaga an-

Načeloma so stališča jasna, vsaj kar zadeva raziskovanje javnega mnjenja — javno mnjenje je eden od instrumentov socialistične demokracije. Torej ga je treba upoštevati tudi pri družbeno-političnih odločitvah. Kot običajno se tudi v tem primeru kopja lomijo v praksi. Zelo poenostavljeno bi lahko na vprašanje smiselnosti takih raziskav odgovorili z besedami enega od anketirancev, ki je na vprašalnik pripisal: »Anketa je primerna pomoč odločujočim, če so pripravljeni upoštevati še kaj drugega razen lastnih stališč!« Velja pa pripomniti, da je sorazmerno enostavno upoštevati mnjenja, če so stališča zelo deljena, ali celo nasprotna.

Je sindikat še potreben?

Kot rečeno, smo raziskovali tudi odnos do sindikalne organizacije. Raziskava pada v čas, ko so kot ena od posledic družbene reforme in brionskega plenuma na rešetih tudi družbeno-politične organizacije, posebej Zveza ko-

organizacija spreminja področje svojega delovanja. Staro delo, gledano s stališča novih zahtev, izgubi svojo pravo vrednost oziroma ga pristransko ocenjujemo in pogosto brez potrebe razvrednotimo.

Naša raziskava naj bi pomagala osvetliti to dilemo ali vsaj specifiirati njeno vsebino. Navajamo odgovore na vprašanje: Ali je sindikalna organizacija, takšna kot je sedaj pri vas, še potrebna ali ne več. Od vseh anketiranih prosvetnih delavcev jih je odgovorilo:

- da je še potrebna 55%;
- da ni več potrebna 36% in
- da ne, nima mnjenja 9%.

Zanimivo je, da je tistih, ki nimajo mnjenja o tem vprašanju, celo precej manj, kot prosvetnih delavcev, ki niso člani sindikata. Sicer pa — preden komentiramo navedene podatke, poskusimo opredeliti, kaj nam odgovori na to vprašanje lahko pomenijo. Gre za posplošeno oceno dejavnosti konkretnih sindikalnih podružnic na šolah, ki je obenem izraz

splošnega odnosa, stališča prosvetnih delavcev do sindikata. Torej gre za splošno stališče do nekega družbenega pojava, modifikirano z odnosom do konkretne pojave oblike te družbene institucije (sindikalne podružnice). Navedeni podatki nam kažejo, kakšno je dejansko razmerje med tistimi, ki zanikajo vsako potrebnost sindikata, ki zanikajo upravičenost obstoja sindikalne organizacije nasploh, in tistimi, ki že vseskozi zagovarjajo potrebnost sindikata. Posebno je zanimiv podatek, da je kljub vsem dosedanjim pomanjkljivostim pri delu sindikata (predvsem v usmerjenosti na makro probleme), še vedno znatno več tistih, ki zagovarjajo potrebnost sindikata. Če ne upoštevamo tistih, ki nimajo mnjenja, potem je razmerje med »za« in »proti« kakor 6:4.

Pri oceni odgovorov prosvetnih delavcev na vprašanje o potrebnosti sindikatov je treba upoštevati še eno posebnost. Prav v času pred anketo je potekala razprava o zakonu o financiranju izobraževanja in da je sindikat pri svoji politiki upošteval stališča prosvetnih delavcev, ki so jih izrazili v javnih razpravah. Pričakovali bi, da bo zato med prosvetnimi delavci ocena sindikata (organizacije, ki je zagovarjala njihove interese) relativno boljša, to se pravi boljša kot na drugih področjih družbenih služb, ki smo jih tudi vključili v raziskavo (zdravstvo, banke, uprava, kulturne institucije), kjer pa sindikat ni izvajal podobnih akcij. Odgovori na postavljeno vprašanje teh pričakovanj niso upravičili. Mnjenja prosvetnih delavcev o potrebnosti sindikata so nekako na sredi med odgovori drugih področij družbenih služb, bliže »spodnjemu« koncu: razen kulturnikov jih povsod več meni, da je sindikalna organizacija še potrebna, kot pa med prosvetnimi delavci. Kaj lahko zaključimo na osnovi tega podatka? Navedli bomo nekaj hipotetičnih možnosti razlage pojave:

1. Ocena o potrebnosti sindikata je izraz splošnega odnosa do sindikata, družbenega vrednotenja dejavnosti sindikata. Zato ni odvisna od konkretne dejavnosti sindikata in sorazmerno malo variira glede dejavnosti konkretne sindikalne podružnice. Od dejavnosti je odvisna toliko, kolikor se splošno družbeni odnos spreminja glede na aktivnost. Protijaki razlagi govorijo predvsem sorazmerno velike razlike med oceno potrebnosti sindikata po različnih področjih družbenih dejavnosti.

2. Ocena potrebnosti sindikata zavisi od dejavnosti sindikata znotraj delovnih organizacij in manj od dejavnosti navzven, na makro nivoju.

3. Na oceno potrebnosti sindikata odločilno vpliva celoten družben položaj delovne organizacije ali področja dejavnosti, na področju družbenih služb predvsem urejenost materialnega položaja področja dejavnosti (šolstva, kulture, zdravstva...).

Teško je reči, katera od teh razlag je pravilna. Najbrž gre kot običajno pri družbenih pojavih — za prepletanje teh in mogoče še drugih razlogov. Na vprašanje, kateri razlog je odločilen, bolj pomemben kot ostali, pa bi lahko odgovorila le dodatna raziskava. Sicer pa bi bilo zanimivo izvedeti, kako razlagajo te podatke prosvetni delavci sami.

Kriza vsebine ali kriza metod dela?

Če bi bil sindikat res v krizi, potem bi takoj nastopilo vprašanje, kaj taka kriza pomeni. Ali to, da mu članstvo odreka vsebino njegovega dela, ali pa to, da mu očita neustreznost metod dela? Tretja možnost je vsota obeh. Torej, ali gre za situacijo, ko člani mislijo, da je sindikat nepotreben, ker nima kaj delati, ker nima delovnega področja, ali pa gre za to, da mu priznavajo delovno področje, kritizirajo pa njegovo aktivnost ali neustreznost aktivnost na tem področju. Če prvo varianto označimo kot krizo vsebine in drugo kot krizo metod, potem nam podatki iz naše raziskave kažejo, da vsaj v dru-

V NOVEM LETU 1966

ZELI VSEM SVOJIM ČLANOM.
FUNKCIONARJEM IN SODELAVCEM
MNOGO USPEHOV
IN DELOVNEGA ZADOVOLJSTVA

REPUBLISKI ODBOR SINDIKATA
DELAVCEV DRUŽBENIH DEJAVNOSTI
SLOVENIJE

DA BI BILO 1967. LETO

SREČNO, ZADOVOLJNO IN KRONANO Z USPEHI

ZELI SVOJIM NAROČNIKOM
SODELAVCEM IN BRALCEM

UREDNIŠKI ODBOR
»PROSVETNEGA DELAVCA«

(Dalje na 4. strani)

Verifikacija tudi za posebno šolstvo S seminarja defektologov na Reki

Dne 17. decembra so se zbrali v Ljubljani na izredni skupščini predstavniki skupnosti posebnih šol in zavodov SRS. V okvir obširnega dnevnega reda je bila zajeta vrsta referatov, ki so govorili o dosedanjih in prihodnjih materialnih osnovi financiranja posebnih šol in zavodov, njihovem delovnem programu, ki naj bo osnovni dokument za ocenitev in nagrajevanje po delu, pogojih za verifikacijo posebnih šol in zavodov ter o delovnem programu in finančnem načrtu.

Skupnost posebnih šol in zavodov Slovenije (ustanovljena letošnjega junija) je nastala — tako kot vse dosedaj ustanovljene skupnosti — iz potrebe po povezavi med tovrstnimi ustanovami zaradi poenotenja njihovega dela, zaradi izboljšav v učno-vzgojnem procesu in izmenjave izkušenj, pa tudi zato, da bi enotno zastopala skupne interese teh ustanov pred pristojnimi organi in organizacijami.

Vsi referenti so poudarjali prihodnjo vlogo skupnosti pri izdelavi meril za del sredstev, ki naj bi jih prispeval republiški sklad za šolstvo. Ta naj bi po predlogu zakona o financiranju vzgoje in izobraževanja izplačeval posebnim šolam in zavodom razliko med izdatki, ki so potrebni za delo v posebni šoli oziroma zavodu, in izdatki v redni osemletki, medtem ko bi osnovni prispevek (v višini stroškov za redno osemletko) dajala posebni šoli regionalna izobraževalna skupnost. Poleg teh bo treba izdelati tudi merila za izredno oskrbnega dne, za katerega prispeva denar zavod za socialno zavarovanje.

Delovne programe, ki jih ima sicer že večina naših šol, bo treba uskladiti; skupnost naj bi v ta namen izdelala posebne teze. Čeprav so prenekaletni udeleženci sestanka dvomili v splošno veljavnost teh programov (ponekod jih občine niso upoštevale), je bilo vendarle poudarjeno, da je izdelava delovnega programa nujnost. To ni le pogoj za sistematično in organizirano delo ustanove, temveč bo v prihodnje

tudi edini dokument, s katerim bo mogoče utemeljiti izdatke in potrebe neke šole oziroma zavoda.

Problemov, ki so se nakopili v posebnem šolstvu, je nedvomno mnogo več, kot pa jih je mogoče opraviti na hitro roko. Gre namreč za večletno zanemarjanje tega področja, pred katerega se sedaj nenadoma postavlja nova naloga: verifikacija. Ta naj bi pomenila novo obdobje v razvoju posebnega šolstva — bila bi porok za določeno stopnjo strokovnosti in zagotovilo za višjo kvaliteto dela. Izpolnila naj bi dolgotrajno željo po monolitni populaciji in prenekaletni posebnosti, ki so po strokovnih ugotovitvah danes zgolj »slabe osnovne šole«, spremenila v klinike.

Ob tem pa se postavlja vprašanje, kdo naj predlaga pogoje za verifikacijo. Udeleženci skupščine so menili, da je to naloga republiške komisije za posebno šolstvo, ne pa domena skupnosti posebnih šol in zavodov. Skupnost sicer lahko prispeva k čimprejšnji ureditvi podatkov in izdelavi analiz (zbere podatke o prostorih, materialnem stanju posebnih šol, potrebnih investicijah) in poskrbi za denar, ki bo potreben za uresničitev verifikacije ter da svoje pripombe k normativom.

Na izredni skupščini so govorili tudi o potrebnosti svetovalske službe in uvajanju strokovnih služb (socialnega delavca in psihologa) v te zavode in menili da si brez teh strokovnjakov danes ne moremo več zamišljati dela v ustanovah s področja posebnega šolstva.

Skupnost bo lahko precej storila tudi za izboljšanje učnih načrtov: zbrala bo predloge in mnenja učiteljev — defektologov (praktikov), ki delajo v posebnih šolah in zavodih.

Ob koncu izredne skupščine so v dolgoročnem programu dela skupnosti med številnimi nadaljnjimi nalogami poudarili, da je treba dobiti pregled dela vseh posebnih šol in zavodov, izdelati analizo njihovega stanja (ugotoviti zmogljivosti, materialno stanje, potrebe po investicijah).

Skupnost se bo s pripombami udeleževala v razpravah o zakonih (o financiranju, o rehabilitaciji otrok, motenih v razvoju), se zavzemala za zaščito invalidnih predšolskih otrok in tistih, ki so vpisani v gimnazijo, ter skrbela za to, da bodo posebne šole in zavodi izpolnili verifikacijske pogoje.

M. K.

Cepprav je preteklo že več časa, ko je Zavod za napredek osnovnega izobraževanja Zagreb organiziral seminar s področja dela s telesno invalidno mladino, bi vseeno podal kratko poročilo s tega strokovnega sestanka defektologov, ki je bil glede na udeležbo, lahko rečemo, v zveznem merilu. Seminar je bil na Reki

od 27. 6. do 2. 7. 1966, katerega so se udeležili zdravstveni, socialni in prosvetni delavci (večinoma defektologi), ki delajo z invalidno mladino na področju bratskih republik. Iz SR Slovenije je prisostvoval le podpisani iz Posebne šole pri Zavodu za revmatične in srčne rekonvalescente za mladino Sentvid pri Stični. Vse-

ga skupaj je prisostvovalo seminarju okoli 35 udeležencev.

Seminar je bil zelo skrbno pripravljen in strokovno dobro organiziran, kar se vidi že iz samega programa. Obdelane so bile naslednje teme: Telesno invalidna mladina in njena rehabilitacija, Medicinski aspekti delovne terapije (dr. V. Mandić in dr. Z. Heneberg), Psihološki aspekti telesne invalidnosti (prof. V. Stanić), Pedagoški aspekti delovne terapije pri telesno invalidni mladini (prof. J. Karič), Profesionalna orientacija, rehabilitacija in zaposlovanje telesno invalidne mladine (dr. Sulejman Mašović), Pregled stanja in organizacije dela ustanov za rehabilitacijo telesno invalidne mladine ter vloga defektologa pri delu s telesno invalidno mladino. Zaradi odsotnosti predavatelja prof. T. Spoljarja je žal ta zanimiva zadržana tema odpadla.

Na zaključku seminarja je bila splošna diskusija, kakor tudi po vsakem referatu, na kateri so udeleženci prikazali stanje in delo ustanov, kjer so zaposleni. Naslov moje diskusije je bil: Šolske izkušnje pri hospitaliziranem bolniku v Posebni šoli pri Zavodu za revmatične in srčne rekonvalescente za mladino Sentvid pri Stični.

V času seminarja smo si ogledali tudi delo Otroške bolnišnice Kantrida na Reki in Zaščitno delavnico pri ladjedelnici 3. maj.

Naj navedem samo nekaj zaključkov seminarja:

V kategorijo telesno invalidnih otrok spadajo otroci s takimi gibalnimi motnjami ali organskimi okvarami, da jim le-te onemogočajo, da bi se normalno vzgajali, izobraževali in napredje usposabljali. Telesno invalidni otroci potrebujejo delno ali kompletno rehabilitacijo oziroma rehabilitacijo. Invalidnemu otroku mora biti dano ustrezno zdravljenje, nuditi mu je treba posebno vzgajanje in izobraževanje, posebno dolgotrajnim bolnikom, kateri ostajajo zaradi zdravljenja dalj časa v zdravstveni ali podobni ustanovi za rekonvalescente. S tem so upoštevani glavni principi sodobne rehabilitacije, katere pravi, naj se invalidni otrok razvije v čim bolj normalnem okolju, ki mu bo omogočilo, da se bo usposabljal za samostojno življenje, bodisi brez ali s manjšimi omejitvami.

Ob koncu poročila bi še omenil, da bo ves material s tega pomembnega enotedenskega simpozija tiskan v Zborniku, ki bo izšel predvidoma v začetku leta 1967 kot posebna številka revije: Specialna škola (izdaja Savez društva defektologa Jugoslavije — Beograd).

Ciril Kavšek

V fizioterapevtski sobi je učitelj zmeraj v bližini, da pomaga otroku. (Tudi ta slika je iz vrteca za prizadete otroke v Shropshiru na Angleškem)

OBČNI ZBOR PEVSKEGA DRUŠTVA »STANE ŽAGAR«

Najbrž je edinstven primer, ki ga imajo na Gorenjskem, tjer smo pred leti ustanovili prosvetni delavci, največ učitelji, ki so obenem tudi pevovodje v šolah in na vseh, pevski zbor, ki obstoji še danes. Pevci se zbirajo vsak teden enkrat v Kranju, prihajajo pa iz vseh gorenjskih občin. V svoj program so uvrstili predvsem narodne pesmi.

V četrtek 8. decembra je imel zbor občni zbor, na katerem so pregledali, kaj so naredili v pretekli sezoni. Dosedanji predsednik in upravitelj šole na Trati je prebral poročilo, v katerem je povedal, da so imeli pevci v pretekli sezoni 26 vaj in 10 celovečernih koncertov. Najuspešnejši je bil koncert, ki so ga pripravili pevci v počastitev dneva žena in za desetletnico obstoja zbora, mimogrede pa so nastopili priložnostno še tu in tam, tako pri otvoritvi nove šole v Cerkljah in Predvorju; nastopili so tudi za radio. Zbor pa tarejo določene težave; kakor drugje, tako tudi tukaj primanjkuje finančnih sredstev, revci se mnogo menjajo, saj se vsako leto zamenja vsaj polovica pevcev, največ žensk, z novimi pa je treba spet vsako sezono na novo študirati stari program. Najtežje pa je to, ker mnogi upravitelji nimajo posluha za to dejavnost in pevcem ovirajo udeležbo na vseh vajah in nastopih.

Poročilo je omenjalo, da je prišlo do neljubega razdora med bivšim predsednikom in nekaterimi člani, kar bi skoraj pripeljalo do razpustitve zbora; to bi bila brez dvoma velika škoda.

V razpravi je povedal dirigent Peter Lipar, da so v zboru v ve-

čini tudi zborovodje, za katere bo organizirala glasbena šola zborovodski seminar, kjer bi dobili še potrebno teoretično znanje. Poudaril je, da naj bi na ta seminar hodili tudi drugi učitelji, ki se za lepo petje zanimajo.

Kot je povedal tov. predsednik, ima zbor precejšnje finančne težave, zato se je precej časa razprava vrтела okoli tega, kako bi zagotovili zboru sredstva. Nekdo je predlagal, naj bi vsak gorenjski učitelj prispeval mesečno po en novi dinar za zbor, ker pa to ne bi bilo popularno, je bilo odklonjeno; drug predlog je bil, naj bi pevci ne plačevali sindikalne članarine, pač pa naj bi plačevali isti prispevek v zborovski sklad. Ta predlog je videti popularnejši, videlo se pa bo, kako se ga bo dalo uveljaviti.

Za naprej so si zadali pevci lep načrt za delo. Naštudirali bodo nov program in z njim nastopili v Škofji Loki, na Bledu, v Radovljici in še kje drugje.

V novi odbor so izvolili predvsem mlajše pevce, za predsednika pa tov. Jakoba Ušeničnika.

Novi odbor je prevzel nalogo, da bo pridobil nove mlajše pevce in da bo poskrbel za rednejši dotok sredstev.

Upamo, da bo odbor pevskega zbora v tem uspel, saj bi bila res škoda, če bi zbor po tolikih letih in po tolikih uspehih, ki jih je doslej dosegel, moral zaradi nerazumevanja prenehati s svojim delovanjem, saj bi se to prav gotovo poznalo tudi v šolah, kjer bi potem ne bilo več tolikih pevovodij, če pa upoštevamo, kako se borimo za kulturno izživljanje naših otrok in pozneje mladine in starejših, bi bilo delo zbora treba vsekakor podpreti.

R. K.

MED TEORIJO IN PRAKSO

Prve redovalne konference v vseh vrstah šol so že precej za nami in je še mesec nas loči od polletnega obračuna. Ker prve redovalne konference navadno niso realni odraz učno-vzgojnega dela (zaradi več vzrokov), je morda prav sedaj priložnost za bežen pogled k učnim rezultatom v preteklem šolskem letu. Kakšne zaključne rezultate so dosegle celjske šole?

Osnovne šole:
— razred je uspešno izdelalo 82,6% (s pozitivno oceno),
— z negativno oceno je napredovalo 4,5%,
— popravne izpize v 8. razredu je opravilo še nadaljnjih 0,9%.

Tako je torej skupni rezultat 88%, kar je v primeru z lanskim učnim uspehom za 2% boljše.

Poklicne šole in šolski centri (uspeh učencev od I. do III. razreda):

— povprečno je izdelalo razred 87,8%,
— v zaključnem razredu so učenci dosegli 92,1%, zaključni izpiz pa je opravilo 87,2% učencev.

Učni uspehi so sorazmerno dobri in so ustrezni odraz objektivnih možnosti učno-vzgojnega dela.

Srednje šole:
— povprečni učni uspeh 76,3 odstotka,
— popravne izpize je imelo 17,1% učencev,
— 20,6% dijakov pa je dobivalo štipendije.

Sorazmerno nizek učni uspeh na srednjih šolah sta »zakrivila« pedagoška gimnazija (s 66,66%), še posebno pa tehniška šola, ker je izdelalo samo 54,3% učencev. Če primerjamo ta podatek z učnim rezultatom ekonomske šole v Celju — 84,6%, potem moramo ugotoviti, da je diferenca sicer morda razumljiva (objektivni pogoji dela), nikakor pa ni opravičljiva.

Prav gotovo so prav te razlike med posameznimi šolami zanimive in tudi potrebne določene analize.

Primer:
— najboljši učni rezultat so dosegli na II. osnovni šoli (88 odstotkov), najslabšega pa v Vojniku (76,1%).

— od poklicnih šol je administrativna šola dosegla le 66,7%, gostinska pa 89,9%.

Srednje šole smo že omenili. Same številke in odstotki še vedno ne povedo dovolj, saj nam še zdaleč ne morejo podati realne slike o notranjih odnosih, delovnega utripa, kvalitete učno-vzgojnega dela v šolah in podobno. Vendar pa ti odstotki le povedo tu in tam kaj konkretnega in zanimivega.

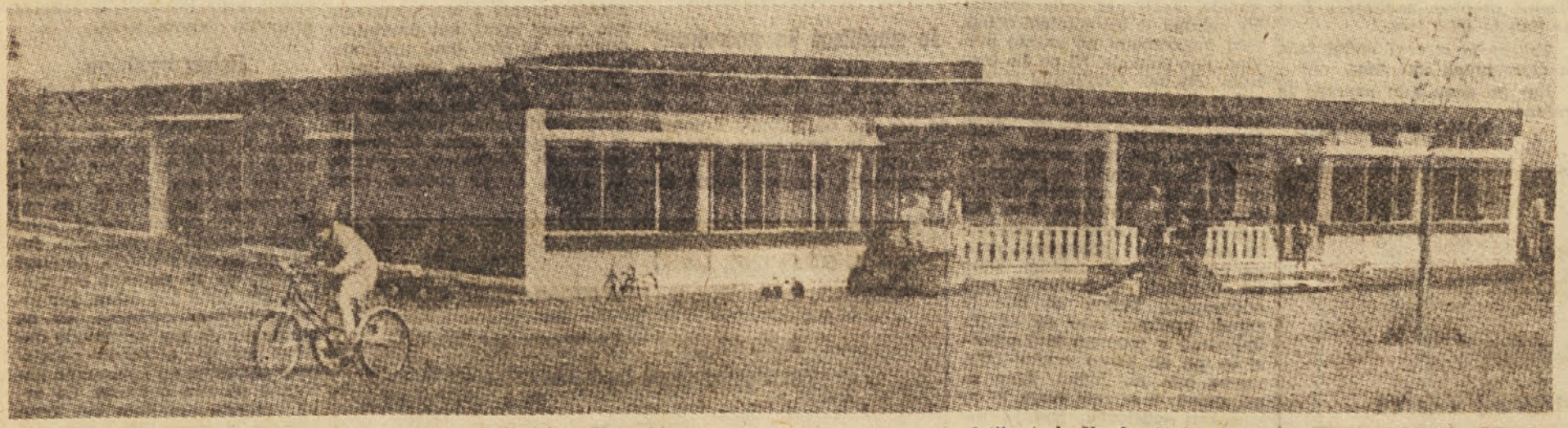
Primer:
V šolskem letu 1965/66 je izpolnilo šolsko obveznost v celjskih osnovnih šolah 1065 učencev, razred pa je uspešno zaključilo 700 učencev ali 65,7%. Vsi ostali so končali šolanje v nižjih razredih. Podatek — 65,7% ni majhen, večji je kot lani in tudi je nad slovenskim povprečjem. Vendar — 365 deklet in fantov nima osnovne izobrazbe. To je kljub vsemu fantastična številka, kajti ob dosedanjem tempu bomo imeli čez deset let od 2500 do 3000 ljudi (ne upoštevaje sedanega stanja) z nepopolno osemletno izobrazbo. Dopolnilnega izobraževanja pri tem seveda ne

upoštevamo. Prav gotovo je to v našem sistemu vzgoje in izobraževanja problem št. 1. Vendar je treba takoj dodati, da ne gre samo za vprašanje kvalitete dela v šolah (čeprav »notranje rezerve« so), niti ne samo za objektivne pogoje dela, temveč problem v precejšnji meri zadeva naš sistem vzgoje in izobraževanja v celoti. Ne gre omenjati samo začaranega kroga, dobro pa bi bilo postaviti eno vprašanje.

V zadnjih dneh je v mnogih časopisih, v skupščini, v raznih govorih in še kje bilo največ govora o »iluzijah«, o prerazdelitvi narodnega dohodka. Da je to prava ataka na reformne procese da je to politično zgrešeno itd. Sredstva je treba iskati v prerazdelitvi notranje proračunske potrošnje! Vsek večji ali manj razumen (čeprav prizadet) človek bo s tem soglašal, kajti ve, da je to res edina možna rešitev. Ampak, njegova »razumnost« preneha tisti trenutek, ko vidi predlagani zakon o financiranju vzgoje in izobraževanja in spozna, da tudi znotraj proračunske potrošnje nismo kaj praveč »prerazdeljevali«. Zakaj tako? Ko pa na drugi strani nismo dovolj odločni pri odganjanju stare, a znane »črne dame« — inflacije in ji pustimo, da zaradi prevelike potrošnje, neplanskih investicij in deficita v socialnem zavarovanju že trka na duri. Postavlja se vprašanje — doslednosti in jasnega izvajanja reformne politike.

Takšni ali drugačni učni rezultati so namreč tudi odraz trenutnega stanja na področju sistema vzgoje in izobraževanja. Številke nekaj povedo, še več »pravo stanje stvari«. Neke pa drža — s prekritivnimi dela napovedavimi, a do njih ne pride, ker se sredstva prei najdelo) situacije ne bomo reševali. S tem delamo evjo uslugo — le komu? Ob takih priložnostih kažemo vsi skupaj veliko politično nezrelost — kako potem?

In še eno vprašanje — le kako na v naših izobraževalno-vzgojnih zavodih merimo tudi vzgojne rezultate? Jože Volfand

VRTEC ZA DUŠEVNO ZAOSTALE IN DEFEKTNE OTROKE v Shropshiru je vrtec, kjer je okoli 30 prizadetih otrok. Vendar življenje poteka povsem normalno, čeprav so nekateri popolnoma ali delno slepi in gluhi, imajo govorne napake ali pa so nevrotični; nekateri pa so celo nepokretni. Direktor šole je psiholog s prakso. Njemu pomagata dva stalna učitelja in en honorarni, štirje pomočniki, trije honorarni fizioterapevti, učitelj govorenja, snazilec, vratar in socialni delavec. Direktor in socialni delavec skrbita tudi za stik s starši in jih obiskujeta na domu. Skrbita tudi, da te otroke obiskujejo otroci iz normalnih šol.

Posvetovanje o osnovni šoli

2. in 3. novembra 1966 je bilo v Beogradu posvetovanje o osnovni šoli, ki ga je organiziral jugoslovanski zavod za proučevanje šolskih in prosvetnih vprašanj skupno z republičkimi zavodi za šolstvo.

Strokovni sodelavec jugoslovanskega zavoda za proučevanje šolskih in prosvetnih vprašanj prof. Mihailo Juhas je v referatu o osnovnih problemih in perspektivah nadaljnjega razvoja osnovne šole razpravljali o uspehih vzgojno-izobraževalnega dela na naših šolah, pa tudi o vprašanih, ki zavirajo hitrejši razvoj osnovne šole. Na podlagi ocene stanja osnovne šole v Jugoslaviji je v svojem referatu nakazal tudi stališča do problemov in perspektive nadaljnjega razvoja.

V koreferatih so predstavniki republičkih zavodov za šolstvo govorili o stanju osnovne šole v posameznih republikah: o materialnih razmerah v šolstvu, učnih kadrih, o predpisih, ki urejajo organizacijska in vsebinska vprašanja osnovne šole. Govorili so tudi o ukrepih, ki so jih posamezne republike uvedle, da bi dosegle večjo učinkovitost vzgojnega in izobraževalnega dela in to

v zvezi z organizacijo pouka ter oblikami in metodami dela pri pouku.

Predstavniki republičkih zavodov in obeh avtonomnih oblasti (Vojvodina, Kosmet) so ugotavljali, da poleg vidnih uspehov, ki smo jih dosegli v Jugoslaviji pri izvajanju reforme v osnovni šoli, zlasti pri preoblikovanju strukture šolskega omrežja, boljše oblika pouka in vključevanja učencev v višje razrede osnovne šole, imamo še vedno velike težave pri realizaciji reforme, ki so predvsem posledica premalo razvite materialne baze, šibke zasedbe šol s strokovno kvalificiranimi kadri za predmetni pouk itd. Predstavniki republičkega zavoda Hrvatske je ugotavljalo, da imamo zelo ambiciozne vzgojno-izobraževalne cilje, a zelo malo ambiciozne cilje glede financiranja dejavnosti za realizacijo teh ciljev.

V zvezi z reformo osnovne šole so bila izražena mnenja, da je enotna osnovna šola, kot je bila proklamirana pred sprejetjem splošnega zakona o šolstvu, tudi danes še vedno aktualna in v skladu z družbenimi potrebami in zahtevami. Razmere ne terjajo

nobene reforme že obstoječe reforme, pač pa je potrebno ustvariti šoli in učitelju pogoje za realizacijo načel enotne šole. Gre za poglobitev in izboljšanje celotnega dosedanjega dela naše osnovne šole. Potrebna je ustrezna organizacija pouka in bolj načrtno ter dosledno upoštevanje oblik in metod dela, ki bodo prispevale k aktivizaciji učencev. Poskrbeti bi morali tudi za večjo individualizacijo pouka, ki jo sicer reforma proklamira, a jo naša praksa še vse premalo upošteva. Poiskati bo potrebno vse možnosti, ki so nam na voljo, da zvišamo število oddelkov s podaljšanim bivanjem učencev. Le z intenzifikacijo, poglobitvijo vsega vsebinskega dela bomo dosegli poglobljena načela reformirane šole, ne da bi že v tem obdobju ponovno reformirali.

Posebej je bila poudarjena vloga učitelja, njegov odnos do reforme ter njegova skrb za strokovno izpopolnjevanje. S tem v zvezi je bilo rečeno, da bi morali zavodi za prosvetno pedagoško službo v prihodnje še bolj skrbeti za strokovno izpopolnjevanje učiteljev, pri tem pa bi morali biti bolj prožni glede rabe sodobnih oblik izobraževanja (upoštevati metode andragogike, RTV).

Udeleženci posvetovanja so razpravljali tudi o predmetnikih in učnih načrtih osnovne šole. V vseh republikah so bile opravljene redakcije obstoječih predmetnikov in učnih načrtov. Čeprav še vedno obstaja zvezni okvirni načrt, ki naj bi bil os-

nova in izhodišče za izdelavo republičkih, vendar so med predmetniki in učnimi načrti v posameznih republikah določene razlike, ki niso vedno samo izraz posebnih kulturnih, socialnih in gospodarskih razmer, marveč tudi stališč glede na vzgojo in izobraževanje.

Redigirani predmetnik slovenskih osnovnih šol je v skladu z določili zakona o osnovni šoli SR Slovenije črtal dodatne predmete oz. ure za dopolnilne vzgojno-izobraževalno področje, ki naj bi bile vsebinsko prilagojene oz. naj bi upoštevale gospodarski in družbeni razvoj posamezne občine ali regije. V nasprotju s slovenskim predmetnikom pa makedonski in srbski predmetnik šole sedaj, v redigiranem predmetniku, uvajata te dopolnilne ure, ki naj bi služile tesnejši povezavi šole z življenjem. Tako predvidevajo, da bodo v območjih, ki so pretežno agrarna, seznanjali učence s kmetijskimi znanji. Pripravljajo že programe za dopolnilne ure.

Ceprav je posvetovanje trajalo le dva dopoldneva, je bilo delo dovolj intenzivno, vsebinsko bogato, koristno pa je bilo zaradi izmenjave izkušenj, stališč in predlogov. Na kraju posvetovanja je prof. dr. D. Franković, direktor zveznega zavoda za proučevanje šolskih vprašanj, strnil poročila referatov in misli diskutantov. Sprejeti so bili tudi za ključki, s katerimi naj bi bili seznanjeni vsi pedagoški delavci in tisti, ki jim je naložena družbena skrb za nadaljnji uspešni razvoj osnovne šole.

S. M.

Sodelovanje med podjetji in šolami

Kdaj bo dobila Poklicna šola kovinarske stroke primerne prostore?

»Šole morajo obrniti svoj obraz h gospodarstvu.« — tak refren smo poslušali pred leti (točneje od 1960. l. naprej), ko je prodrla misel o nujnosti reforme strokovnih šol. Ta ideja je vznikla od strani gospodarskih organizacij na osnovi kritike mladih kadrov, ki prihajajo s teh šol. Odtlej smo — po različnih resolucijah in priporočilih — presliki tudi k praktičnemu delu za reformo naših strokovnih šol. Nov koncept izobraževanja strokovnih kadrov, ki se je začel zadnji dve leti uvajati v nekaterih strokovnih — »tehničnih in njim sorodnih« — šolah, pa potrebuje nenehne spremljanja in analiziranja, da lahko ugotovimo, kakšni so rezultati.

»Rezultati spremljanja dela šol in pa zaključnih izpitov so pokazali, da večji del učencev ni dovolj pripravljenih za uspešno opravljanje teh izpitov«, smo slišali na nedavnem pogovoru, ki ga je pripravila Poklicna šola kovinarske stroke v Ljubljani o tej problematiki; povabili so predstavnike tistih gospodarskih organizacij, v katerih so zaposleni učenci te šole. Učenci so — po novem konceptu izobraževanja — ki traja 3 leta — nekako 60 % svojega časa v praktičnem delu, zato je potrebno to delo dobera analizirati. Omenjena šola je poslala enega svojih učiteljev da je obiskal okoli 70 podjetij in pogledal, v kakšnih razmerah delajo njihovi učenci. Pokazala se je silno pestra slika teh razmer. Še bolj kot same razmere, v katerih prakticirajo njihovi učenci (o tem bo morala razmišljati in ukrepati šola), pa so zanimive ugotovitve, kakšne so sploh možnosti za različne oblike sodelovanja med podjetji in šolami, da bi se na ta način skušal — s skupnimi prizadevanji — izboljšati uspeh učencev, ki — kot rečeno — ni zadovoljiv.

Na omenjenem pogovoru se je pokazala pripravljenost, da bi lahko podjetja še bolj kot doslej skrbela za čim tesnejše stike s šolami. Slišali smo, da podjetja želijo, naj bi iz šol prihajali večkrat učitelji, ki bi nekako usmerjali ne le del učencev v praksi, temveč dajali nasvete tudi njihovim inštruktorjem. Učencem bi morali dati več splošne vzgoje, ne le strokovno znanje — tako so poudarjali predstavniki podjetij. Nekateri šole si za to prizadevajo, druge pa manj, čeprav delajo v najbolj ustreznih prostorih, kar si jih moremo misliti! (Omenjali so center strokovnih šol v Ljubljani, ki ima take pogoje dela, mladi ljudje s teh šol pa se pogosto zgubljajo v kriminalu, bežijo čez mejo ipd.). Zastopniki podjetij so bili tudi mnenja, da ni prav, da se ravno v šolstvu, ki pripravljajo bodoče strokovnjake za naše gospodarstvo, najprej zaplete glede potrebnih finančnih sredstev za delo teh šol. S skupnimi napori gospodarskih organizacij bi morali doseči, da bi bile te šole boljše opremljene, da bi zlasti Poklicna šola kovinarske stroke že končno dobila primerne prostore, saj barake, v katerih mora delati zdaj, že davno več ne ustrezajo sodobnemu pouku.

Z reformo strokovnih šol naj bi v prvi vrsti odpravili dvotirnost vzgajanja strokovnih kadrov: šole po svoje, gospodarske organizacije pa po svoje. Prvi koraki v tej smeri so storjeni, ker pa so se nekatere delovne organizacije po gospodarski reformi

znašle v težavah, je zdaj naloga šol, da dokažejo, kako je mogoče z bolj usposobljenimi delavci lažje premagovati težave kot pa s slabimi. Reforma strokovnega šolstva je dolgoročen proces, ki ga ne smemo opustiti — kljub trenutnim težavam, je bilo ugotovljeno na tem razgovoru.

Razgovore, kakršne prakticira Poklicna šola kovinarske stroke v Ljubljani, so uspešna oblika sodelovanja z gospodarskimi organizacijami: z medsebojno izmenjavo mnenj se lahko seznanijo šole, kaj podjetja pravzaprav želijo od učencev in šol, podjetja pa zvedo na ta način za težave, s katerimi se mora boriti naše strokovno šolstvo.

O mladini, ki krši družbene norme...

Statistični podatki povedo, da na področju ljubljanskih občin narašča število mladine, ki na različne načine krši družbene norme, ali pa se celo srečuje s kriminalom.

Njeni pripadniki (pa tudi pripadnice) izhajajo večinoma iz močno zrahljanih, čustveno praznih in vzgojno insuficientnih družin, zaradi česar iščejo nadomestila v raznih negativnih družbah in dejavnostih, za katere sami pri sebi vedo, da so neperpektivne in zgrešene, pa se jih kljub temu nočejo ali ne morejo otresti.

To so večinoma šolski brodolomci, ki brez upa in prave volje za ustrezno poklicno usposabljanje, notranje dezorientirani in nevrasceni v konstruktivni tok vsakodnevnega življenja, deloma iz nebrzdane objektivnosti, deloma iz revolta, z destruktivnim vedenjem vzne-

mirjajo mirne, nič hudega sluteče ljudi in delajo najrazličnejšo škodo, da bi vsaj na ta način dali prestrejško vsebino svojemu bitju in živju, ki se ga polasčata splošna zldolgočasnost in notranja obubožanost.

Ceprav pri nas k sreči še nimamo opravka z množičnimi pojavi te vrste, kot se to dogaja v visoko industrijsko razvitih deželah na Zapadu, pa so že sedanje ugotovitve pokazale, da je za sanacijo današnjega stanja potrebno nekaj ukreniti.

Diskusijski sestanek, ki sta ga 28. okt. 1966 organizirala Inštitut za kriminologijo pri pravni fakulteti v Ljubljani in sekcija za kazensko pravo in kriminologijo Društva pravnikov v Ljubljani, je prvi večji poskus globlje analizirati te negativne družbene pojave in poiskati sredstva za njihovo odpravljanje. Sestanka so se udeležili naši vidni kriminolozi, socialni delavci, psihologi in avtopedagogi.

Gradivo, ki je bilo ob tej priliki zbrano, je pokazalo na vso kompleksnost problema, ki ga ne bo mogoče rešiti kar čez noč. Eno pa je gotovo: samo s kaznovno (represivno) politiko homo te pojave lahko samo omejevali, ne bomo pa jim mogli spodrežati njihovih podtalnih korenin. Za širše in učinkovitejše ukrepanje bo v bodoče potrebna precej večja udeležnost javnosti kot doslej, ko je to nelahko delo slonel predvsem na ramah socialnih delavcev, organov za notranje zadeve, sodišč in vzgojnih zavodov. In naj nas ne čudi, če se bo to pri reševanju te zaskrbljive problematike pozvorno srečali s širšimi osnovnimi činitelji, toliko pomembnimi za pravilno osebnostno rast in razvoj mladega človeka; ti pa so: družina, šola, zaposlitev in prosti čas!

VIATOR

ZAKLJUČKI medrepubliškega posvetovanja

Poleg vidnih uspehov, ki jih ugotavljamo pri izvajanju reforme osnovne šole, zlasti pri vključevanju učencev v višje razrede, pa naložimo tudi na večje težave, ki so predvsem posledica premalo razvite materialne baze, šibke kadrovske zasedbe, neracionalne organizacije in metodskih pomanjklivosti.

Veliko število ponavljalcev, osipanje učencev, nedovoljna priprava za delo in nadaljnje izobraževanje, obremenjevanje učencev z neustreznimi gradivom in domačimi nalogami, zametanje prostovoljnih dejavnosti in samoupravljanja, nezadostno seznanjanje z novimi izsledki iz znanosti in tehnike, nekatere slabosti v vzgoji, posebno v vzgoji bratstva in enotnosti narodov ter narodnosti Jugoslavije, slabi rezultati v telesni in zdravstveni vzgoji učencev, ki povzročajo nemarjenje ter jajo, da te pojave proučujemo in ukrepamo tako, da pomanjkljivosti odpravimo.

Ukrepi in procesi, ki potekajo v tej smeri v posameznih republikah, bi morali biti intenzivnejši in bolj uspešni, če bi v te namene zagotovili potrebna finančna sredstva in strokovna raziskovanja ter priprave, normativnih dokumentov in navodil, ki bi naj bila organizirana ob sodelovanju jugoslovanskega in republičkega zavoda za šolstvo, inštitutov, kateder, pedagoških in strokovnih društev in drugih organov, zavodov ter organizacij.

S tem v zvezi so udeleženci posvetovanja sprejeli naslednje zaključke in predloge:

1. Problematika z ustavo zagotovljene obvezne osnovne vzgoje in izobraževanja je zelo široka in terja stalno spremljanje, proučevanje in ukrepanje na vseh stopnjah. Te problematike ne bi smeli v nobenem obdobju in iz nikakršnih razlogov zapostavljati, ker bi to lahko povzročilo nemarjenje, škodo v uspešni vzgoji in izobraževanju mladih generacij.

2. Prioritetno zagotavljanje potrebnih finančnih sredstev za temeljno dejavnost osnovne šole, izboljšanje materialnega položaja šol in učiteljev, moderniziranje šolskega omrežja, izdelava posebnih šolskih normativov, bolj učinkovito strokovno pedagoško in drugih strokovnih služb, omogočanje kvaliteten šolskih in strokovnega izpopolnjevanja učiteljev, izboljšanje pogojev življenja in dela učencev v šoli — vse to so ukrepi, s katerimi se morajo bolj kot doslej ukvarjati organi družbenopolitičnih skupnosti, da bi mogli biti ukrepi, ki jih uveljavljajo strokovne službe in šole, bolj učinkoviti.

3. Zavodi, prosvetno pedagoške službe, pedagoški tisk, publikistika in strokovni organi v šolah morajo v tem obdobju predvsem izbirati take ukrepe, katerih osnovni cilj je večja učinkovitost vzgojnega in izobraževalnega dela osnovne šole (z racionalizacijo, intenzifikacijo in modernizacijo). V tej smeri morajo spodbuditi aktivnost ter uporabljati rezultate raziskav in izkušnje tistih šol, ki učiteljev, ki dosegajo dobre rezultate v svojem delu. Obstoječo osnovno šolo je torej potrebno izpopolnjevati.

Priporočamo republičkim zavodom za šolstvo, da s tem v zvezi pripravijo potrebna navodila, založniški podjetjem, pa da izdajajo priročnike za učitelje in učna sredstva, ki prispevajo k aktivizaciji učencev.

4. Kjer so dani pogoji, je potrebno uvajati v šole podaljšano bivanje učencev kot ukrep, ki omogoča bolj učinkovito reševanje kompleksnih nalog osnovne šole, krepi njen vpliv ter omogoča, da se izboljšajo in pomenijo

življenjski ter učni pogoji učencev. Pri organizaciji podaljšane bivanja je potrebno izkoristiti možnosti šole, a prav tako tudi drugih izvensolskih vzgojnih zavodov in organizacij.

Prihod na petdnevni delovni teden pedagoško je utemeljen samo, če se zagotovi podaljšano bivanje vsem učencem v šolah, ki uvažajo tak sistem.

5. V okviru enotnih vzgojno-izobraževalnih zahtev v osnovni šoli je potrebno omogočiti neobhodno individualizacijo pouka in druge delne oblike vzgoje in izobraževanja, da bi se zadovoljile različne potrebe učencev v njihovi pripravi za delo in za nadaljnje šolanje, a prav tako tudi zaradi razvijanja njihovih interesov.

Razen rednega pouka in prostovoljnih dejavnosti se v 7. in 8. razredu lahko uvedejo tudi fakultativni predmeti posebno tedaj, kadar je potrebno pripraviti učence za delo v kmetijstvu.

6. Nadzorni organi so dolžni, da v prihodnje v polni meri nadzorujejo, ali šole izpopolnjujejo normativne in zahteve glede števila delovnih dni oz. števila učnih ur v šolskem letu in obveze v zvezi z organizacijo proizvodnega dela in prostovoljnih dejavnosti učencev. Prav tako morajo strokovne službe pomagati šolam v njihovih prizadevanjih, da izboljšajo kvaliteto pouka, delo v šolskih združenjih in drugih oblikah prostovoljnih dejavnosti.

7. Da bi dosegli večje uspehe v družbeni vzgoji učencev, je neobhodno potrebno posvetiti večjo pozornost načrtovanju vzgojnega dela, krepitvi funkcije razrednika, semnanju učencev s preteklejšo in dosežki naših narodov in narodnosti Jugoslavije, uvažanju učenja jezikov drugih narodov Jugoslavije in posameznih republikah, razvijanju sodelovanja med šolami in učenci in raznih krajev ter krepitvi oblike plinirskega samoupravljanja.

V vzgojnem delu je potrebno bolj vključiti izvensolske dejavnosti, organizacije, pionirske svete, stare in sodelavce šol ter jim omogočiti sodelovanje v družbenem samoupravljanju v šoli.

Glede na čedalje večje uvažanje šolskih pedagogov in psihologov je potrebno izdelati sočasna navodila za njihovo delo, zlasti v zvezi s profesionalno in šolsko orijentacijo učencev.

Posebej je potrebno stimulirati šole in učitelje, ki dosegajo vidne uspehe v vzgojnoizobraževalnem delu.

8. Priporočamo organizatorjem posvetovanja, da nadaljujejo skupno delo pri proučevanju posameznih pomembnih vprašanj, o katerih je teka razprava na tem posvetovanju, upoštevajoč tako potrebnost obvladovanja sedanjih težav in razlik, ki nastajajo kot rezultat različnih pogojev, a prav tako tudi perspektiv nadaljnjega razvoja osnovne šole in celotnega šolskega sistema posebno v zvezi s predvidenimi spremembami v vzgoji in izobraževanju na drugi stopnji. Potrebno je izvesti dolgoročne programe znanstveno-raziskovalnega dela.

Izmenjava izkušenj in dogovorov na medrepubliških posvetovanjih in simpozijih o posameznih vprašanjih bodo prispevali, da se bodo osnovna stališča približala in da se bodo problemi hitreje, bolj ekonomično in bolj učinkovito reševali. Nadaljnja posvetovanja je potrebno organizirati tako, da se lahko posamezne vprašanja obravnavajo konkretnije in bolj poglobljeno.

Leta 1969 bi bilo potrebno organizirati simpozij, na katerem bi ocenili rezultate ukrepov, ki so bili izvedeni za izboljšanje dela osnovne šole.

»Iz glasbenih šol«

Glasbene šole v Sloveniji že vrsto let sodelujejo v različnih mladinskih radijskih in televizijskih oddajah. Zdaj drugo leto nastopajo v radijski glasbeni oddaji pod naslovom »Iz glasbenih šol«, ki jo lahko poslušamo vsak torek ob 9.40.

V vsaki teh oddaji se predstavi gojenci ene glasbene šole, ki svoj nastop posvetijo učencem raznih osnovnih šol. V letošnjem šolskem letu se je zvrstilo že deset takšnih oddaj. V njih so nastopale glasbene šole iz Ljubljane, Domžal in Kranja. Spored je bil namenjen ljubljanskim, kranjskim in domžalskim osnovnim šolam.

Z oddajami »Iz glasbenih šol« želimo vzbuditi gojence k resnemu delu in prikazati uspehe glasbene šole, hkrati pa vzpostaviti čim tesnejše stike med glasbenimi in osnovnimi šolami. Se posebej so ti radijski nastopi koristna pomoč tistim šolam, ki so oddaljene od kulturnih središč in nimajo priložnosti poslušati glasbenih in koncertnih prireditev za mladino. Oddaja »Iz glasbenih šol« je tako postala pomembna glasbeno-vzgojna ura za mlade poslušalce in tudi za nastopajoče. Mladi glasbeniki se v radijskih nastopih spoznajo s posebno zvrstjo javnega predstavljanja pred mikrofonom. Zato so glasbene šole hvaležne mladinskemu glasbenemu uredništvu RTV Ljubljana, ki omogoča mladim to smer glasbenega udejstvovanja.

Toplo priporočamo, da bi naše oddaje spremljali čimveč učencev osnovnih šol, da bi o njih pisali svoje vtise in želje. Pisma pošiljajte na naslov: RTV Ljubljana, Mladinsko glasbeno uredništvo.

Seminar za zborovodje v Velenju

Društvo glasbenih pedagogov in Mladinski pevski festival v Celju pripravljata v Velenju drugi seminar za zborovodje v dnevi od 25. 6. do 2. 7. 1967. Seminar bo nadaljevanje uspešnega seminarja, ki je bil prav tako v Velenju v juniju l. 1966. Tedaj je bilo 50 udeležencev; seminar v letu 1967 bo razširil kapacitete na 60 mest za interese.

Svoje sodelovanje so že obljubili slovenski strokovnjaki (prof. Mihaelčič, Lipar, Göbce, Lepč, Lopar, Ukmar, Kunje) in ugledna predavateljca Andreas Juon iz Züricha in prof. Zlatko Grgošević iz Zagreba.

Načrt predvideva kot glavni predmet »dirigiranje« v treh skupinah, vezano z praktičnim delom z mladinskimi zbori. Na razpolago bosta dva mladinska zbori iz velenjskih osnovnih šol. Drugi predmeti so: glasbena izobrazba, zborovske vaje, literatura za mladinske zборе, tehnika vaje za mlade pevce, metoda sodobnega glasbenega pouka. Društvo glasbenih pedagogov v Celju sprejema prijave za udeležence od 1. do 28. februarja 1967. Udeleženci plačajo kotizacijo 100 N-din in ob prihodu v Velenje dodatno 150 N-din za oskrbo.

Vsi udeleženci, ki bodo sprejeti v seminar, bodo prejeli notni material in podrobna navodila do 1. IV. 1967. Obvezani so, da prešestdrujo material doma, še pred prihodom v Velenje.

Na razpolago bodo prenočišča v domu podčinskih zveze ali po želji v privatnih sobah, prehrana bo v I. osnovni šoli. Organizatorji seminarja za zborovodje pričajo, da bodo mladim dobrih izkušenj močen odziv mladih glasbenih pedagogov.

Društvo glasbenih pedagogov Glasbena šola Celje poštni predal 149

Učiteljski pevski zbor Slovenije »Emil Adamič«

čestita ter želi

SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO VSEMU SLOVENSKEMU UČITELJSTVU!

Obenem se zbor

zahvaljuje

vsem sindikalnim podružnicam in posameznikom, ki so s svojimi prispevki pomagali zborovi dejavnosti!

Zbor

vabi

mlajše pevke in pevce, zborovodje in tiste, ki jih to veseli, da se vključijo v naše vrste. Naslednje vaje bodo ob semestrskih počitnicah, ko bomo začeli s študijem novega sporeda. Prijave pošljite takoj na naš naslov: UPZS »Emil Adamič«, Trg revolucije 18, Ljubljana, p. p. 287.

Enako

vabimo

v podporno članstvo vse druge iz naših učiteljskih vrst v smislu vabil, ki so jih prejela ravnateljstva in sindikalne podružnice šol.

Prisrčna hvala za blagohotno naklonjenost!

OBILO ZADOVOLJSTVA IN USPEHOV V NOvem LETU

Ž E L I

VSEM SVOJIM SODELAVCEM

ZAVOD ZA ŠOLSTVO SR SLOVENIJE

Slabo vrednotenje pedagoškega dela in nespodbudno

(Nadaljevanje s 1. strani)

benih službah nasploh, v šolstvu pa še posebej ne moremo govoriti o krizi vsebine. Na vprašanje: Katere so po vašem mnenju glavne naloge sindikalne organizacije, je le 2% učiteljev in profesorjev odgovorilo, da sindikat nima posebnih nalog. Tisti prosvetni delavci, ki smatrajo, da ima sindikat svoje področje dela, navajajo v povprečju po 2,8 vsebinskih področjih njegove dejavnosti, kar je za raziskave te vrste že veliko.

Torej nikakor ne gre za situacijo, da bi članstvo odrekalo sindikatu upravičenost obstoja zaradi tega, ker bi smatralo, da nima kaj početi. Nasprotno, takih, ki pravijo, da nima svojega delovnega področja, je izredno, ne pričakovano malo. Celotno pretežno del tistih, ki pravijo, da sindikalna organizacija, taka kot je sedaj, ni več potrebna, navaja naloge sindikata. Pri oceni nepotrebnosti gre za izkušnje s sindikalno organizacijo, tako, kot je v konkretnem primeru predstavljala sindikalna podružnica. Kritika je namenjena konkretnemu delu konkretne podružnice, načinu njenega dela, oziroma bolj rečeno nedela. To pa pomeni predvsem kritiko metode dela sindikata. Z drugimi besedami: članstvo je nezadovoljno s tem, da se je sindikat premalo ukvarjal z njegovimi problemi na delovnem mestu in v delovni organizaciji.

Katere so glavne naloge sindikata?

Pogosto slišimo zlasti med inteligenco ironične pripombe, da sindikat pač ne dela drugega kot

nabavlja krompir, jabolka in pi-jajo po znižanih cenah. Morda imajo take zbadljive pripombe tudi realno osnovo in ponekod sindikat res ne dela ničesar resnejšega. Zato nas je zanimalo, kakšno predstavo imajo prosvetni delavci o vsebini dela sindikata in smo jih o tem tudi povprašali. Kot že rečeno, jih le neznaten del meni, da sindikat nima posebnih nalog. Prav tako je le 1% onih, ki ne vedo, kaj naj bi sindikat delal. To dokazuje, da je predstava o delu sindikata pri veliki večini v precejšnji meri izoblikovana. Kakšna je ta predstava? Navajamo odgovore anketiranih šolnikov, skupno s odstotkom, koliko jih je izbralo posamezen odgovor. Da je glavna naloga sindikata — meni:

- borba za uveljavitev samoupravljanja 63%;
- skrb za osebne dohodke zaposlenih 63%;
- proučevanje odnosa s kolektivom 62%;
- proučevanje finančno-ekonomske problematike delovne organizacije 51%;
- organizacija športnega življenja in izletov 18%;
- organizacija sindikalnih počitniških domov 13%;
- nabava raznega blaga po znižanih cenah 10%.

Odgovore bi po številu anketiranih, ki so jih zbrali, pravzaprav lahko razdelili v dve skupini: prvo predstavljajo vprašanja samoupravljanja in osebnega dohodka, drugo skupino pa tvorijo odgovori, ki se nanašajo na reaktivno in nabavno dejavnost. Vsaj na področju šolstva lahko proučevanje finančno-ekonomske problematike v delovni organiza-

ciji povezujemo s problematiko osebnih dohodkov zaposlenih.

Razveseljivo je, da prevladuje mnenje, da je glavna naloga sindikata prva skupina problemov, da je borba za uveljavitev samoupravljanja med prvimi. Preseneča pa velik poudarek na osebne dohodke in sploh na finančno problematiko, ki je pravzaprav osnovna delovna naloga in pristojnost samoupravnih organov. Iz odgovorov bi lahko sklepali, da ljudje želijo čimhitrejšo rešitev perečih vprašanj in da smatrajo, da je to naloga tudi sindikata, čeprav je izrazito v pristojnosti samoupravnih organov. Hočejo pozitivno rešitev, pa naj jo doseže kdorkoli.

Sorazmerno precej pa je še tudi takih, ki reducirajo dejavnost sindikata na zabavno rekreativni nivo. S tem ga pravzaprav iz družbeno politične organizacije s političnimi cilji spreminjajo v društvo, katerega namen je zadovoljiti določene specifične potrebe svojih članov (na pa doseči spremembe v družbi). Pomeni, da ga postavljajo v isto vrsto s športnimi organizacijami ipd. Da je to zgrešena predstava o sindikatu in da tisti, ki so tako odgovarjali, najbrž niso videli niti statuta Zveze sindikatov niti niso seznanjeni z osnovnimi prizadevanji te organizacije, pa ni treba posebej poudarjati. Dopustili pa moramo moznost, da nekatere sindikalne podružnice res ne delajo drugega kot prireajo zabave in organizirajo izlete. Če so tisti, ki so rekli, da sindikalna organizacija, taka kot je sedaj pri njih, ni več potrebna, imeli v mislih take sindikalne podružnice, se z njimi lahko samo strinjamo.

Bogdan Kavčič

Zaključimo lahko, da javnost z izredno osveščenostjo in kritičnostjo vrednoti te družbene procese kot celoto kot tudi posamezne, konkretne elemente.

Demokratizacija odnosov po 4. plenumu CK ZKJ

Plenum, ki je zasedal 1. julija 1966 na Brionih, je bil izredno pomemben dogodek ne samo za komuniste, ampak za vso našo javnost. Znano je, da so se razprave o plenumu mnogokje pretvorile v najširšo in najdemokracijejšo tribuno izražanja javnega mnenja o vrsti političnih in samoupravnih vprašanj in o načinih njihovega razreševanja. Čeprav je minilo od plenuma po do sedaj, ko smo iskali odziv javnega mnenja, že skoraj pol leta, zbrani podatki niso izgubili na svoji teži:

1. Zato ne, ker je uresničevanje sklepov plenuma dolgotrajnejši, neprekinjen proces,

2. ker nam zabeležena reakcija delovnih ljudi na plenum tako, kot ga čutijo in opažajo neposredno in psiho-socialni klimi svoje delovne organizacije, lahko koristno služi kot zanesljiv in subtilen pokazatelj odražanja pomembnejših političnih sklepov na nivojih delovnih organizacij.

To je bil cilj dveh vprašanj. Na prvega, v katerem smo se zanimali za prisotnost večje demokratizacije vzdušja po plenumu, so odgovorili tile: 28% je mislilo, da je bil cilj dveh vprašanj. Na drugega, v katerem smo se zanimali za prisotnost večje demokratizacije vzdušja po plenumu, so odgovorili tile: 28% je mislilo, da je bil cilj dveh vprašanj. Na prvega, v katerem smo se zanimali za prisotnost večje demokratizacije vzdušja po plenumu, so odgovorili tile: 28% je mislilo, da je bil cilj dveh vprašanj. Na drugega, v katerem smo se zanimali za prisotnost večje demokratizacije vzdušja po plenumu, so odgovorili tile: 28% je mislilo, da je bil cilj dveh vprašanj.

potrebne (!). Ostalo je 20% ali ena petina anketirancev, ki jih združuje izjava: »pri nas se po plenumu ni nič spremenilo, čeprav bi bilo potrebno.« (7% jih ni želelo dati opredeljenega odgovora.) Ugotavljamo torej, da so mnenja prosvetnih delavcev v tem dokaj neenotna, in drugič, da je vsak peti delavec razočaran nad svojimi pričakovanji o plenumu. 28% pravi, da po plenumu niti niso imeli šestankov, kjer bi imeli na dnevnem redu kočljivejša vprašanja, 11% pa jih ne ve, ali so sestanki bili ali ne.)

Tam, kjer so se se zbrali, pa so največ pozornosti namenili problemom samoupravljanja (v 74 odstotkih), nato slede pogovori o organizaciji dela (v 58%) in na tretjem mestu po pogostosti so bile razprave o kadrovskih problemih (v 47%).

PAVEL VINDIŠAR

Mnenja prosvetnih delavcev o pomembnih vprašanjih šolstva

Ze nekaj let nazaj ugotavlja-

mo, da so finančna sredstva, ki so odmerjena šolstvu, nezadostna in da je s tem v zvezi skrb celotne družbene skupnosti premajhna oziroma se ta skrb ne odraža v dovolj učinkoviti meri, da bi se stanje v šolstvu postopoma izboljševalo. Skupna proračunska sredstva za šolstvo Slovenije so od leta 1961 naraščala, hkrati pa so šolski kolektivi morali izpolnjevati vedno večje zahteve (večale in ustanovljale so se nove šole, nove smeri študija itd.). Zato so povečana sredstva omogočala predvsem zvišanje nizkih osebnih dohodkov prosvetnih delavcev, premalo pa je ostalo sredstev za materialne izdatke in v okviru teh tudi ni bilo dovolj sredstev za funkcionalne izdatke, za razvoj in modernizacijo pouka.

V letošnjem letu pa je problem sredstev za šolstvo še posebno pereč, ker skladi za šolstvo ne bodo v celoti realizirali s pogodbenimi sklenjenimi obveznostmi, saj ne razpolagajo s tolikšnimi sredstvi, da bi izpolnili svoje obveznosti v celoti. Velike težave se pojavljajo pri financiranju šol II stopnje, ker je bilo predvideno,

manjkljivo urejene in nezadovoljivo opremljene.

Ko govorimo o nezadostni skrbni družbe za materialni položaj šolstva, moramo reči, da se nepravilno družbeno vrednotenje šole kaže med drugim tudi v slabšem nagrajevanju šolskega dela. Nekateri menijo, da prosvetne delavce mnogo bolj spodbuja, da opravljajo svoj poklic, veselje do pedagoškega poklica, delo z mladino, samostojnost pri delu idr., v manjši meri pa osebni dohodek, ki ni merilo za njihovo vloženost in s katerim prosvetni delavci tudi niso zadovoljni. To zadnje potrjujejo tudi članki v dnevnih časopisih, odprta pisma in poročila, ki jih posamezniki ali kolektivi pošiljajo raznim forumom. V zadnjem času se pojavljajo celo napovedi o prekinitvi dela na posameznih šolah, ker šolski kolektivi ponekod ne dobivajo dovolj sredstev niti za osebne dohodke učiteljev niti za operativne izdatke. To je pritisk, ki trenutno morda res reši vprašanje sredstev, ne pripelje pa k ureditvi in rešitvi sistemskih vprašanj. Razumljivo je, da prosvetni delavci niso zadovoljni z nizkimi osebnimi dohod-

ki. V zadnjih štirih letih ni bil tako nizek indeks porasta osebnih dohodkov zaposlenih kot v osnovnem šolstvu v nobeni drugi gospodarski ali negospodarski dejavnosti.*

Čeprav so prosvetni delavci nezadovoljni z osebnimi dohodki, pri tem mislimo na višino v primerjavi z osebnimi dohodki zaposlenih v gospodarstvu in negospodarsstvu, moramo hkrati poudariti, da pa so mnenja, da so kriteriji pri njihovi delitvi osebnega dohodka objektivni (70,3%) in da so razpori med osebnimi dohodki zaposlenih s srednjo, višjo in visoko izobrazbo primerjni (72,6%). To pomeni, da je sistem nagrajevanja po mnenju prosvetnih delavcev znotraj šolskih kolektivov v redu, da pa je v osnovi preizkušeno ocenjena družbena vrednost dela prosvetnih delavcev. Ker je vrednost njihovega dela s strani družbe preizkušeno ocenjena in ker je premajhen poudarek na kvaliteti vzgojno-izobraževalne dejavnosti, tudi šolski kolektivi ne dajejo dovolj poudarka znotraj kolektivov kvaliteti dela. Zato so prosvetni delavci mnenja (69,2%), da variabilni del osebnega dohodka ni dovolj učinkovito sredstvo za nagrajevanje kvalitete dela prosvetnega delavca. Da se je o variabilnem delu osebnega dohodka izoblikovalo takšno mnenje, je treba iskati vzrok tudi v tem, ker so šolski kolektivi izplačevali variabilni del za več mesecev skupaj, bili pa so tudi primeri, da se ta del osebnega dohodka zaradi pomanjkanja sredstev ni realiziral.

Za ureditev šolstva niso potrebna samo sredstva

Razumljivo je, da je treba najprej urediti delitev dohodka med družbo in šolo, če hočemo, da bo šola postala samostojna delovna organizacija, ki bi izpolnjevala obveznosti do družbe in zagotavljala tudi sebi skladen razvoj. Dokler se bodo odnosi do šol izražali skozi proračune (in rebalanse) in prostovoljne prispevke gospodarskih organizacij za osnovno dejavnost šol, toliko časa tudi samoupravljanje in delitev po delu ne bosta v celoti ustvarjena v šolskih kolektivih. Da bomo ta vprašanja lahko bolj intenzivno in učinkovito reševali, bo treba v večji meri angažirati predvsem prosvetne delavce in znanstveno-raziskovalne institucije, ki bodo morali številna vprašanja še proučiti in dati tudi odgovore na nejasna vprašanja ter nakazati pot razvoja celotnemu šolstvu.

Nekateri zagovarjajo mnenje, da je v šolskih kolektivih prevladujoča misel, da se ne da nič spremeniti, popraviti ipd., ki ima svoje korenine v slabem materialnem položaju in neuvlačljivem sistemu samoupravljanja v šolstvu. Temu mnenju prav odgovorijo prosvetni delavci na posamezna vprašanja odločno oporekajo. Več kot tri četrtine prosvetnih delavcev (77,4%) je mnenja, da je možno današnji položaj šolstva urediti:

- s povečanjem finančnih sredstev,
- rešitvijo sistemskih vprašanj (enotna osnovna šola ipd.),
- z ureditvijo mreže šol,
- v zagotavljanju ustreznih pedagoških kadrov,
- v večjem upoštevanju in priznavanju pedagoškega dela,
- s sodobnimi učnimi pripomočki ipd.

Da je le tako možno urediti šolstvo pri nas, se je opredelilo

* Informacija o osebnih dohodkih v šolstvu. Republiški odbor sindikata delavcev družbenih dejavnosti za Slovenijo, Ljubljana 1966.

Ocene o perspektivah gospodarske reforme

Da bi preverili, kako so glavne zamisli gospodarske reforme odjeknile med prosvetnimi delavci, zlasti pa, kako je uresničevanje normativnih rešitev vplivalo na globalen odnos do teh procesov, smo zastavili vprašanje: kako ocenjujete dosedanje rezultate gospodarske reforme v jugoslovanskem merilu? Iz analize tega segmenta javnega mnenja smemo zaključevati: večina delavcev optimistično gleda na pretekle izkušnje in pozitivno vrednoti več kot enoletna prizadevanja za izboljšanje položaja jugoslovanskega gospodarstva. Da smo z javnim mnenjem prosvetnih delavcev lahko več ali manj v celoti zadovoljni, se prepričamo, če pogledamo kvantifikacijo zbranih stališč. Največ, 42%, vprašanih trdi, da je z reformo naše gospodarstvo prišlo v boljši položaj; da reforma ni prinesla posebnih tozadevnih sprememb, meni 29% in samo 10% je zavzelo odklonilen odnos do dosedanjega uresničevanja principov in sklepov, deklariranih ob njenem začetku. Torej le vsak deseti konsultirani učitelj ali profesor ne vidi v dosedanji realizaciji reformnih načel ustvarjanja pogojev za zvišanje produktivnosti, zagotovitev ekonomskih odnosov med delovnimi organizacijami, zagotovitve stalnega dvigovanja življenjskega standarda vseh kategorij ljudi itd. (Podobno je razpoloženje tudi med industrijskimi delavci: 53% jih vidi v reformi izhod za pretekle težave našega gospodarstva, 11% pa ni takšnega mnenja.) Na kratko, ti odgovori so odraz prakse, zato pomenijo splošno oceno in kažejo na splošen pristop do enoletnih naporov in prizadevanj.

Zavedamo se, da je reforma kontinuiran in dinamičen pojav, ki se bo zaradi pomembnih socialnih, ekonomskih in političnih premikov še doigo časa v različnih kvalitetah odražal v naši družbeni praksi. Zato pričakujemo, da opredelivke, ki smo jih navedli, niso dokončne.

Belčške, ki kritično obravnavajo dosedanje rezultate reformnih ukrepov, se bodo dopolnile tudi z informacijami, ki smo jo dobili z vprašanjem: ali menite, da se bo reforma uresničila tako, kot je bila zamišljena? Najbrž ni potrebno posebej poudariti, da se odgovori na obe vprašanji, prejšnje in sedanje močno povezujejo: tisti, ki imajo ugodno mišljenje o dosedanjih rezultatih, istočasno izražajo zaupanje in prepričanost v dosledno realizacijo deklariranih in normativno sprejetih intencij in dogovorov. In seveda narobe. Sicer pa je vsakemu poznavalcu razmer to povsem razumljivo. Če odgovore prikažemo številčno, je slika naslednja: brez pomislekov in brez dvomov v brezkompleksno realizacijo reforme je 7%, popolnih skeptikov je 5%, velika večina, ki vključuje kar 85% anketirancev, pa ostaja na poziciji prevladnosti, sredi obeh ekstremnih variant, njihov odgovor je namreč, da se bo reforma uresničila, le deloma. (Delavci

industrije in rudarstva so na isto vprašanje izrazili nekoliko drugačna stališča: 19% je takšnih, ki vztrajajo, da se bo reforma izvedla dosledno, 62% da se bo uveljavila in konkretizirala delno in 4% je med njimi takšnih, ki menijo, da iz reforme ne bo nič.) Z drugimi besedami, najbrž ne bomo pretirano občutljivi, če zapišemo, da zgornjih 85% odstotkov, ki dvomi o doslednosti in principialnosti, predstavlja trajno nevarnost, da izgubimo zaupanje in podporo najširše sredine, brez katere pa je vsaka politična akcija neučinkovita in obsojena na neuspeh. Predpostavka, da so ta mnenja posledica in rezultat prenekatih podobnih slabih izkušenj, doživljanj in opažanj, bo kar na mestu. Res pa je tudi, da so osnovne premije reforme računate z neizbežnimi korekcijami, do katerih sedaj v praksi tudi prihaja, vzporedno ko se postopno kristalizirajo nove oblike in metode razreševanja ekonomskih in družbenih protislovij v smeri razvitejših samoupravnih odnosov. Tega pa ob začetku reforme ni bilo možno v celoti predvidevati. Morda izhaja ali temelji del odgovorov večine tudi na teh reformnih odločitvah.

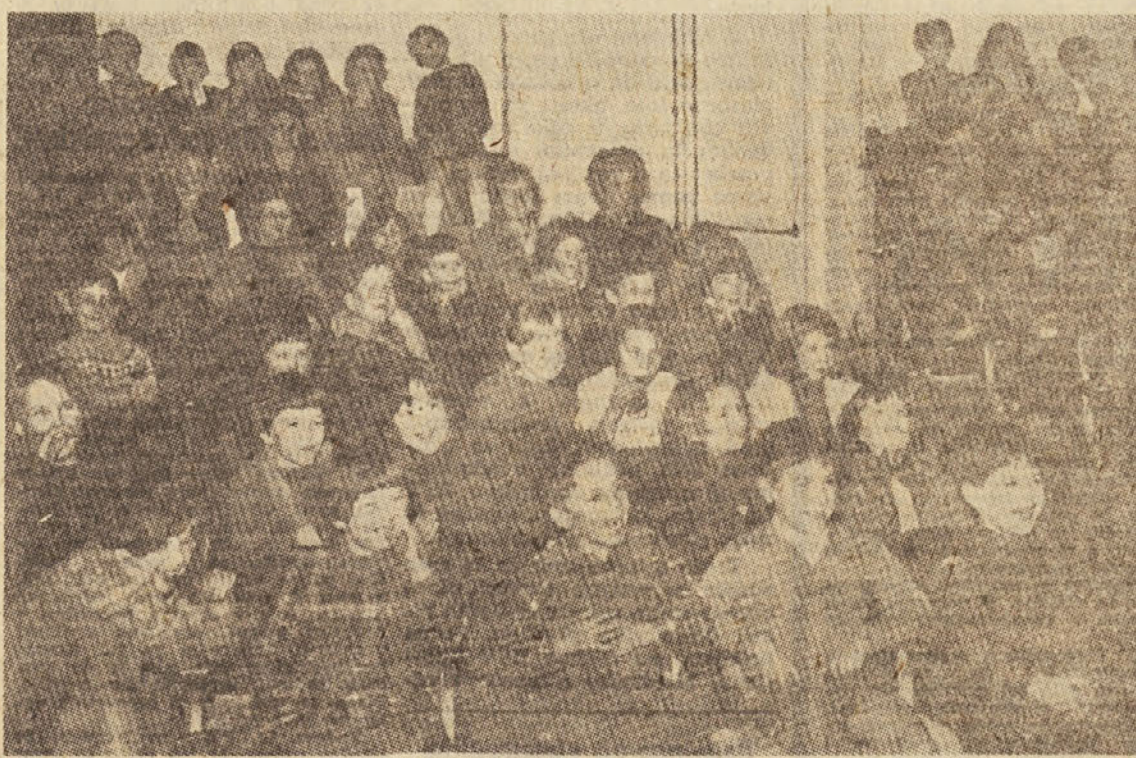
Mnenja o stabilizaciji dinarja

Znano je, da je program ukrepov na področju ekonomske politike in sistema gospodarjenja vseboval kot enega izmed končnih ciljev dosego konvertibilnosti dinarja. Konvertibilnost dinarja kot cilj naše politike z vsemi posledicami, ki jih to dejstvo ima na pogoje in mehanizem gospodarjenja in na razvoj samoupravljanja, je bila predmet številnih razprav in različnih gledanih. Prenapeti plani, investicije iznad možnosti in ustvarjenega dohodka, pretirana potrošnja itd., se neposredno odražajo v cenah in vrednosti dinarja.

In kaj pravijo o tem anketiranci? Tu seveda ne gre za prognoziranje, ki bi počivalo izključno na dejstvih, ampak gre za predvidevanja, ki so vsaj zaenkrat še pretežno posledica projekcijanja lastnega položaja v reformne tokove. Zato nas opredeljuje javnega mnenja še toliko bolj zanima: natanko polovica vprašanih (50%) je izbrala alternativno, ki se je glasila: dosedanj potek reforme kaže, da bomo dosegli stabilizacijo dinarja. S popolno nezaupnico je glasovala tretjina anketirancev (34%), ostali, teh je 16%, pa so se odločili za varianto: ne vem točno, ne poznam tega problema. Misel, ki se nam vsiljuje ob teh podatkih, je sledeča: pomisleke vzbujajo predvsem še vedno neustaljene cene na tržišču. Ekonomika je vedno za osebnimi interesi, to pa se reflektira v mnenjih. Čeprav tega nismo posebej raziskovali, ne bomo daleč od resnice, ker vemo, da takšne cene največkrat izhajajo iz trenutnega osebnega položaja. Sicer bi lahko interpretacijo javnega mnenja tudi obrnili in rekli: tendenca je

ugodna, saj polovica ljudi pričakuje ureditev tega problema. Namenoma pa smo poudarili 34% negativnih izjav zato, ker prav gotovo niso slučajne.

V tem kontekstu nas zanima še drug podatek: 34% misli, da bomo z reformo uspeli trajneje odpraviti primanjkljaj v zunanjetrogovinski bilanci, 39% pa, da tega ne bomo dosegli. Ker je bilo vprašanje dokaj specifično, je tokrat slaba tretjina ostala neizjasnjena. Kot kaže, javno mne-

Veselite ob obisku dedka Mraza

nje dokaj kritično gleda na uresničitev tozadevnih reformnih nalog.

Investicije — pomembna premisa reforme

Realizacija dogovorov in konceptov zavisi tudi od zmanjšanja oziroma omejitve investicij. Kako gledajo na obstoječo investicijsko politiko prosvetni delavci? 44% odgovorov se glasi: upoštevač dosedanj potek in razvoj reforme, sem prepričan, da se investicije bodo zmanjšale na predvideno mero. In kaj pravijo ostali (teh je 60%)? Izrazite grupacije okrog ene same alternative, med katerimi so anketiranci izbrali tisto, ki najbolj ustreza njihovemu prepričanju, ne zasledimo. Točneje, 20% jih je na naše vprašanje reagiralo z odgovorom »zmanjšanja investicij ne bomo dosegli«, kar 35% pa meni, da se na te stvari ne spozna toliko, da bi lahko podali adekvatno opredelitev. To se razmeroma dobro sklada s smislom in intenziteto mnenj na ostala vprašanja. Edino praksa sama bi morala biti tisti kriterij, ki bo vplival na spremembo obstoječega razmerja stališč.

na grajevanje

82 % prosvetnih delavcev - z visoko izobrazbo, 73,5 % z višjo in 76,4 % prosvetnih delavcev s srednjo izobrazbo. Skoraj vsi profesorji (torej tisti, ki imajo visoko izobrazbo) so zaposleni na šolah II. stopnje in na osnovi njihovih odgovorov in že znanih dejstev je jasno, da v šolah II. stopnje ne občutijo samo pomanjkanja materialnih sredstev, ampak ugotavljajo še druge pomanjkljivosti, kot so: neustrezna mreža šol II. stopnje, selekcija učencev je minimalna ali pa je sploh ni, slaba opremljenost šol ipd.

Nekateri prosvetni delavci, ki pa so v manjšini (16,6 %), menijo, da je možno današnji položaj šolstva urediti izključno s povečanjem finančnih sredstev. Se manj prosvetnih delavcev (4,2 %) pa je mnenja, da je možno današnji položaj šolstva urediti, ne da bi povečali materialno osnovo šolstva.

Da je šolstvo očitno zaostalo za družbenim in gospodarskim razvojem, je osnovni razlog v nepravilnem vrednotenju vzgoje in izobraževalne dejavnosti. To hkrati tudi pomeni, da tega področja družbene dejavnosti nismo obravnavali in smatrali kot sestavni del razvoja gospodarstva. Zdaž se spoznavamo, da je vzgojno-izobraževalna dejavnost zelo pomembna činitelj in predvsem družbena potreba sedanosti in prihodnosti.

Za neugoden materialni položaj osnovnih šol in šol II. stopnje pa je vsekakor treba iskati vzroke v sedanjem sistemu financiranja, ki je bil preveč odvisen od proračunov družbeno-političnih skupnosti. Zato je razumljivo, da je 82,4 % prosvetnih delavcev mnenja, da je glavna pomanjkljivost sistema, na podlagi katerega dobiva šola finančna sredstva, v tem, ker se — dohodek šole ne oblikuje na osnovi delovnega programa in objektivnih meril (kriterijev) in ker

— šola ne dobi vseh sredstev, ki so ji bila namenjena v začetku leta.

Očitno je, da je treba spremeniti dosedanj sistem financiranja, če hočemo uresničiti hitrejšo in stabilnejšo rast materialne osnove šolstva. V letošnjem letu je bil dan v javno razpravo osnutek predloga zakona o financiranju izobraževanja in vzgoje v SR Sloveniji. V zvezi z osnutkom tega zakona smo prosvetnim delavcem postavili dvojce vprašanj. In sicer: ali so organizirano (na šestanku) razpravljali o tem, kako bi bilo treba urediti financiranje šolstva? 83,4 % prosvetnih delavcev je odgovorilo, da so razpravljali, vsi ostali pa so odgovorili, da v okviru njihovega kolektiva ni bila organizirana javna razprava (7,6 %), oziroma, da ne vedo (9,0 %), če je bila organizirana razprava o osnutku zakona v njihovem kolektivu.

Z drugim vprašanjem pa smo vprašali prosvetne delavce za njihovo mnenje o zakonu o financiranju vzgoje in izobraževanja. Skoraj polovica (46,9 %) prosvetnih delavcev je mnenja, da bo novi zakon postopoma omogočil ureditev šolstva. Med temi, ki tako menijo, je največ učiteljev (54,2 %) in manj predmetnih učiteljev (36,7 %) in profesorjev (37,5 %).

Pomemben odstotek (39,3 %) prosvetnih delavcev je mnenja, da se z novim zakonom stanje v šolstvu ne bo spremenilo, oziroma da bo materialna osnova še slebsa. Takšno mnenje pa prevladuje med prosvetnimi delavci z visoko izobrazbo (51,4 %) in tistimi z višjo izobrazbo (41,1 %). Mnenje teh prosvetnih delavcev o novem zakonu o financiranju vzgoje in izobraževanja prav gotovo ni razveseljevalo dejstvo, da sestavljalec in predlagatelj novega zakona. Prosvetni delavci, ki so se opredelili za odgovor,

da z novim zakonom o financiranju vzgoje in izobraževanja materialna osnova šol ne bo izboljšana, so po našem mnenju upoštevali kvantifikacijo sredstev (ki je bila dana posebej po javni razpravi in ne hkrati z osnutkom predloga zakona), iz katere je bilo razvidno, da se ne predvideva zvečanje sredstev za šolstvo v taki višini, da bi bilo upravičeno pričakovati zvišanje osebnih dohodkov prosvetnih delavcev in hkrati tudi pričakovati, da se bodo povečala sredstva za materialne in še posebej funkcionalne izdatke izobraževalnih institucij.

Samoupravljanje v šolskih kolektivih se ne more hitreje razvijati

Uveljavljanje samoupravljanja v šolah je šele na začetku, saj je to proces, ki ne more biti realiziran v kratkem časovnem razdobju. Moramo priznati, da bi se samoupravljanje v šolskih kolektivih zaradi ugodne izobrazbene strukture zaposlenih lahko hitreje razvijalo, če ne bi bili prisotni številni faktorji, ki zavirajo in onemogočajo poglobljanje in razvoj samoupravnih odnosov znotraj šolskih kolektivov. Stevilnih vprašanj v šolstvu ni mogoče rešiti ne le zaradi nejasnih materialnih odnosov — družba — šola, ampak tudi zaradi nejasnih notranjih odnosov in neznanja, kako naj bi posamezna vprašanja reševali.

Na vprašanje, zakaj se samoupravljanje v šoli ne more hitreje razvijati, so prosvetni delavci odgovorili: da šola dobiva finan-

čno sredstva, v tem, ker se — dohodek šole ne oblikuje na osnovi delovnega programa in objektivnih meril (kriterijev) in ker

— šola ne dobi vseh sredstev, ki so ji bila namenjena v začetku leta.

Očitno je, da je treba spremeniti dosedanj sistem financiranja, če hočemo uresničiti hitrejšo in stabilnejšo rast materialne osnove šolstva. V letošnjem letu je bil dan v javno razpravo osnutek predloga zakona o financiranju izobraževanja in vzgoje v SR Sloveniji. V zvezi z osnutkom tega zakona smo prosvetnim delavcem postavili dvojce vprašanj. In sicer: ali so organizirano (na šestanku) razpravljali o tem, kako bi bilo treba urediti financiranje šolstva? 83,4 % prosvetnih delavcev je odgovorilo, da so razpravljali, vsi ostali pa so odgovorili, da v okviru njihovega kolektiva ni bila organizirana javna razprava (7,6 %), oziroma, da ne vedo (9,0 %), če je bila organizirana razprava o osnutku zakona v njihovem kolektivu.

Z drugim vprašanjem pa smo vprašali prosvetne delavce za njihovo mnenje o zakonu o financiranju vzgoje in izobraževanja. Skoraj polovica (46,9 %) prosvetnih delavcev je mnenja, da bo novi zakon postopoma omogočil ureditev šolstva. Med temi, ki tako menijo, je največ učiteljev (54,2 %) in manj predmetnih učiteljev (36,7 %) in profesorjev (37,5 %).

Pomemben odstotek (39,3 %) prosvetnih delavcev je mnenja, da se z novim zakonom stanje v šolstvu ne bo spremenilo, oziroma da bo materialna osnova še slebsa. Takšno mnenje pa prevladuje med prosvetnimi delavci z visoko izobrazbo (51,4 %) in tistimi z višjo izobrazbo (41,1 %). Mnenje teh prosvetnih delavcev o novem zakonu o financiranju vzgoje in izobraževanja prav gotovo ni razveseljevalo dejstvo, da sestavljalec in predlagatelj novega zakona. Prosvetni delavci, ki so se opredelili za odgovor,

da z novim zakonom o financiranju vzgoje in izobraževanja materialna osnova šol ne bo izboljšana, so po našem mnenju upoštevali kvantifikacijo sredstev (ki je bila dana posebej po javni razpravi in ne hkrati z osnutkom predloga zakona), iz katere je bilo razvidno, da se ne predvideva zvečanje sredstev za šolstvo v taki višini, da bi bilo upravičeno pričakovati zvišanje osebnih dohodkov prosvetnih delavcev in hkrati tudi pričakovati, da se bodo povečala sredstva za materialne in še posebej funkcionalne izdatke izobraževalnih institucij.

Na vprašanje, zakaj se samoupravljanje v šoli ne more hitreje razvijati, so prosvetni delavci odgovorili: da šola dobiva finan-

čno sredstva, v tem, ker se — dohodek šole ne oblikuje na osnovi delovnega programa in objektivnih meril (kriterijev) in ker

— šola ne dobi vseh sredstev, ki so ji bila namenjena v začetku leta.

Očitno je, da je treba spremeniti dosedanj sistem financiranja, če hočemo uresničiti hitrejšo in stabilnejšo rast materialne osnove šolstva. V letošnjem letu je bil dan v javno razpravo osnutek predloga zakona o financiranju izobraževanja in vzgoje v SR Sloveniji. V zvezi z osnutkom tega zakona smo prosvetnim delavcem postavili dvojce vprašanj. In sicer: ali so organizirano (na šestanku) razpravljali o tem, kako bi bilo treba urediti financiranje šolstva? 83,4 % prosvetnih delavcev je odgovorilo, da so razpravljali, vsi ostali pa so odgovorili, da v okviru njihovega kolektiva ni bila organizirana javna razprava (7,6 %), oziroma, da ne vedo (9,0 %), če je bila organizirana razprava o osnutku zakona v njihovem kolektivu.

Z drugim vprašanjem pa smo vprašali prosvetne delavce za njihovo mnenje o zakonu o financiranju vzgoje in izobraževanja. Skoraj polovica (46,9 %) prosvetnih delavcev je mnenja, da bo novi zakon postopoma omogočil ureditev šolstva. Med temi, ki tako menijo, je največ učiteljev (54,2 %) in manj predmetnih učiteljev (36,7 %) in profesorjev (37,5 %).

Pomemben odstotek (39,3 %) prosvetnih delavcev je mnenja, da se z novim zakonom stanje v šolstvu ne bo spremenilo, oziroma da bo materialna osnova še slebsa. Takšno mnenje pa prevladuje med prosvetnimi delavci z visoko izobrazbo (51,4 %) in tistimi z višjo izobrazbo (41,1 %). Mnenje teh prosvetnih delavcev o novem zakonu o financiranju vzgoje in izobraževanja prav gotovo ni razveseljevalo dejstvo, da sestavljalec in predlagatelj novega zakona. Prosvetni delavci, ki so se opredelili za odgovor,

da z novim zakonom o financiranju vzgoje in izobraževanja materialna osnova šol ne bo izboljšana, so po našem mnenju upoštevali kvantifikacijo sredstev (ki je bila dana posebej po javni razpravi in ne hkrati z osnutkom predloga zakona), iz katere je bilo razvidno, da se ne predvideva zvečanje sredstev za šolstvo v taki višini, da bi bilo upravičeno pričakovati zvišanje osebnih dohodkov prosvetnih delavcev in hkrati tudi pričakovati, da se bodo povečala sredstva za materialne in še posebej funkcionalne izdatke izobraževalnih institucij.

Na vprašanje, zakaj se samoupravljanje v šoli ne more hitreje razvijati, so prosvetni delavci odgovorili: da šola dobiva finan-

čno sredstva, v tem, ker se — dohodek šole ne oblikuje na osnovi delovnega programa in objektivnih meril (kriterijev) in ker

— šola ne dobi vseh sredstev, ki so ji bila namenjena v začetku leta.

Očitno je, da je treba spremeniti dosedanj sistem financiranja, če hočemo uresničiti hitrejšo in stabilnejšo rast materialne osnove šolstva. V letošnjem letu je bil dan v javno razpravo osnutek predloga zakona o financiranju izobraževanja in vzgoje v SR Sloveniji. V zvezi z osnutkom tega zakona smo prosvetnim delavcem postavili dvojce vprašanj. In sicer: ali so organizirano (na šestanku) razpravljali o tem, kako bi bilo treba urediti financiranje šolstva? 83,4 % prosvetnih delavcev je odgovorilo, da so razpravljali, vsi ostali pa so odgovorili, da v okviru njihovega kolektiva ni bila organizirana javna razprava (7,6 %), oziroma, da ne vedo (9,0 %), če je bila organizirana razprava o osnutku zakona v njihovem kolektivu.

Z drugim vprašanjem pa smo vprašali prosvetne delavce za njihovo mnenje o zakonu o financiranju vzgoje in izobraževanja. Skoraj polovica (46,9 %) prosvetnih delavcev je mnenja, da bo novi zakon postopoma omogočil ureditev šolstva. Med temi, ki tako menijo, je največ učiteljev (54,2 %) in manj predmetnih učiteljev (36,7 %) in profesorjev (37,5 %).

mnenja, da niso dovolj izobraženi z družbeno-ekonomskega področja, kar pomeni, da nimajo dovolj znanja kot samoupravitelji, da bi se lahko aktivneje angažirali pri razvijanju samoupravnega sistema v šolskih kolektivih in izven njih. Ta podatek je do neke mere tudi neugoden za celotno družbeno skupnost, če pomislimo, da prosvetni delavci z visoko (18,9 %), višjo (26,8 %) in srednjo izobrazbo (26,2 %) nimajo dovolj znanja z družbeno-ekonomskega področja in vendar vzgajajo in izobražujejo mladino — bodoče samoupravitelje. Vprašati se moramo, kakšno znanje s tega področja posredujejo mladini? Zelo pomembno pa je tudi vprašanje, kje naj bi prosvetni delavci dobivali dopolnilno znanje s področja družbenega samoupravljanja.

Podgoškemu delu več pozornosti

Družbeno vrednotenje pedagoškega dela bi se moralo izražati v materialni in moralni stimulaciji šolskih kolektivov in prosvetnih delavcev. Doslej se je družbeno vrednotenje pedagoškega dela izražalo največ v slabi materialni spodbudi in zelo malo ali pa sploh nič v moralni spodbudi v okviru javne pohvale in priznanja. Prosvetni delavci (62,2 %) so mnenja, da pedagoškega dela starši in družba ne upošteva v dovoljni meri in zato tovrstnemu delu dajejo pre malo priznanja. Na osnovi takega mnenja so pojavi malodušja in občutka zapostavitosti med prosvetnimi delavci razumljivi, vse to pa seveda vpliva na razpoloženje in prizadevanje posameznikov in učiteljskih kolektivov. Pedagoški delavci so mnenja, da je v precejšnjem priznavanju njihovega dela v in nespodbudnem sistemu nagrajevanja osnovni vzrok, da šolski kolektivi kot celote ne morejo dosegati večjih uspehov pri vzgoji in izobraževanju mladine.

Nadalje so prosvetni delavci mnenja, da bi šolski kolektivi dosegali večje uspehe na vzgojnem in izobraževalnem področju, če bi bila večja selekcija učencev in osnovnih šolah, še večja pa v šolah II. stopnje. To mnenje prosvetnih delavcev je v tesni povezavi s tem, da je mladina premalo prizadevna (37,3 %) in da starši premalo skrbijo za vzgojo otrok (18,6 %). To sta po mnenju pedagoških delavcev najpomembnejša vzroka, da velik odstotek mladine uspešno ne dokonča šolanja v rednem pouku. Več kot polovica (55 %) prosvetnih delavcev je mnenja, da je sedanji učni načrt prezaheten v osnovni šoli in šolah II. stopnje. Razumljivo je, da je sedanji učni načrt težko zadovoljivo uresničiti zaradi pomanjkanja ustreznih šolskih prostorov in kabinetov, tudi opremljenost šol ponekod ni zadovoljiva ipd., kar vse se končno odraža v tem, da učni načrt ni uresničen, ker je pouk z objektivnih vzrokov zastarel in nesodoben. Pri organizaciji pouka oziroma učnih ur učitelji, predmetni učitelji in profesorji navajajo, da občutijo pomanjkanje učnih pripomočkov (24 %), kar po njihovem mnenju predstavlja pomembno oviro, da ne morejo imeti pri vzgoji in izobraževanju mladine večjih uspehov. Marsikdo ne bi pričakoval, da je kar 14,2 % prosvetnih delavcev mnenja, da delajo v neustreznih pogojih, pri tem pa mislijo na neustrezne šolske prostore, deljen delovni čas, preveliko število učencev v razredu ipd., kar vse seveda predstavlja oviro za njihovo učinkovitejšo delo.

Nekateri prosvetni delavci so v zvezi z ovirami pri delu odgovorili, da potrebujejo strokovno pomoč, in sicer: da ni dovolj primanjkuje finančnih sredstev za obvezne seminarje (periodično izpopolnjevanje), čeprav se zanje prijavljajo tudi do 1000 prosvetnih delavcev letno. Drugi je podal zgodovino razvoja izobraževanja učiteljev po prvi svetovni vojni in dejal, da so se ob stalni dilemi, ali naj audijo teoretični in praktični študij na višji stopnji ali samo teoretični, odločili za drugo varianto s tem, da teoretičnemu študiju na višji stopnji sledi vsake dve leti do strokovnega izpita obvezno praktično izpopolnjevanje. Ta dva in še belgijski delegat so zadovoljivost ugotavljali, da imajo prosvetni delavci pri njih ustreznem družbenem ugledu in zapletenosti z enako izobrazbo na drugih delovnih področjih izravnanecne dohodka.

Naslednji francoski delegat je kritiziral tradicionalne smeri v šoli, ki predstavljajo oviro za napredek. Ker razporejajo otroke po družinskih in socialnih kriterijih. Dejal je, da tudi v Franciji ne poslušajo vzgojiteljev, marveč negujejo tradicijo in uveljavljajo laične poglede, ki zanostavljajo pedagoške in psihološke principe. Po njem in socialne bariere se po njegovem mnenju dajo premagati, pa naj učencem poleg znanja iz posameznih predmetov ali predmetnih področij, nudi tudi kulturno vzgojo, če nečemo, da bo znanje uporabljal v nekulturne namene. Zaključil je z besedami: »obznan šola so prvi stebri visokih šol.«

Delegat Tunizije je razpravljal o šoli, domu in o okolju otrokovega prostega časa — čisti. Da ga odtegnje slabim vplivom, organizirajo ekskurzije, izlete in sluke, kjer se učenci in razvedijo. Delegat Izraela in Zahodne Nemčije (Hamburg) sta poročala o izobraževanju prosvetnih delavcev. Prvi je omenil, da jim čisto primanjkuje finančnih sredstev za obvezne seminarje (periodično izpopolnjevanje), čeprav se zanje prijavljajo tudi do 1000 prosvetnih delavcev letno. Drugi je podal zgodovino razvoja izobraževanja učiteljev po prvi svetovni vojni in dejal, da so se ob stalni dilemi, ali naj audijo teoretični in praktični študij na višji stopnji ali samo teoretični, odločili za drugo varianto s tem, da teoretičnemu študiju na višji stopnji sledi vsake dve leti do strokovnega izpita obvezno praktično izpopolnjevanje. Ta dva in še belgijski delegat so zadovoljivost ugotavljali, da imajo prosvetni delavci pri njih ustreznem družbenem ugledu in zapletenosti z enako izobrazbo na drugih delovnih področjih izravnanecne dohodka.

Naslednji francoski delegat je kritiziral tradicionalne smeri v šoli, ki predstavljajo oviro za napredek. Ker razporejajo otroke po družinskih in socialnih kriterijih. Dejal je, da tudi v Franciji ne poslušajo vzgojiteljev, marveč negujejo tradicijo in uveljavljajo laične poglede, ki zanostavljajo pedagoške in psihološke principe. Po njem in socialne bariere se po njegovem mnenju dajo premagati, pa naj učencem poleg znanja iz posameznih predmetov ali predmetnih področij, nudi tudi kulturno vzgojo, če nečemo, da bo znanje uporabljal v nekulturne namene. Zaključil je z besedami: »obznan šola so prvi stebri visokih šol.«

Franci Polak

»Sola in socialno okolje otroka«

Mednarodni kongres nacionalnih s. n. d. in lokalnih organizacij združenj prosvetnih delavcev v Zahodnem Berlinu, julija 1966

I. Letos od 25. do 28. julija smo jugoslovanski zastopniki prisostvovali 36. kongresu FIAT (Federation internationale des associations d'instituteurs — mednarodne zveze združenj učnega osebja) in F. I. P. E. S. O., ki združuje učitelje za pouk na drugi stopnji šolanja.

O tem, da ta zveza obstaja, so me pred nekaj leti informirali iz raelci prosvetni delavci, ki so obiskali nekaj ljubljanskih šol, to pa, da smo v njej vključeni že od 1951. leta tudi jugoslovanski prosvetni delavci, združeni v sindikalnih združenjih delavcev družbenih služb, sem izvedel šele letos. V prepričevanju, da ne morem splošno prosvetnim delavcem to poročilo prva vest o delu te zveze in v nji vključenih nacionalnih sindikalnih združenj, čeprav so jugoslovanski zastopniki sodelovali na mnogih kongresih in bili tudi članovi odbora, sem se hotel spisati nekaj vtisov in podatki nekatere ugotovitve.

Na kongresu so se zbrali zastopniki: Anglije, Avstralije, Avstrije, Belgije, Danske, Finske, Francije, Holandije, Italije, Islanda, Izraela, Jugoslavije, Luksemburga, Norveške, Švedske, Švice, Tunizije, Alžirije, Argentine, ZDA, Senegala in Filipinov. Prisotni so bili tudi zastopniki UNESCO. Združenje Tunizije in Senegala sta bili sprejeti v članstvo na tem kongresu.

Medtem ko je bila glavna tema kongresa in razprav zveze združenj učnega osebja (FIAT) »Sola in socialno okolje otroka«, so učitelji drugostopenjskih šol obravnavali to, kar spada pod poglavje »Sola in družina«. Seveda, če sami temi sta sodelovali in delegati, ki so pod tem delnično poročali in razpravljali o stanju šolstva v svojih deželah, o materialni oskrbovanosti šol, o učiteljevi izobrazbi in njegovem družbenem položaju, o periodičnem izpopolnjevanju, o delovnem obremenjenosti učitelja in njegovem socialnem položaju.

Jugoslovanska delegacija so sestavljali trije prosvetni delavci: ravnatelj osnovne šole, direktor gimnazije in sekretar glavnega odbora sindikata Srbije — za poučevanje družbenih služb. Prva dva sta sodelovala pri delu, ki ga je pri F. I. P. E. S. O. na vsaki izmed zvez so jugoslovanski delegati imeli po eno poročilo v zvezi z ustreznimi temami, ki sta bili lepo in z navdušenjem sprejeti.

Uvodni govori so dokaj jasno opredelili smer in cilje razprav, ki jih niso kusaile nevelitne priklade, ki pravi pravjave, katerih število trideset je menda za kongres v mednarodnem merilu še komaj spodobno. Izražena je bila želja, naj bi vse nacionalne organizacije prosvetnih delavcev v zvezi sodelovalje v naporih, da bi izločile in razlikale in stanja kot faktor, ki omejuje ali celo preprečuje delavski in kmečki mladini množnosti, da bi do skrajnosti razvila in izrabila svoje talente. Statistični podatki, ki jih je zbral sekretariat zveze, so odkrivali porazno stanje.

Vodja delegacije Zahodne Nemčije je delegate seznanil z dejstvom, da si nemška industrija ne želi, naj bi se obvezna šola specializirala svoje absolutne, marveč, naj bi vzgajala in izobraževala širše gledane državljane, ki se bodo sposobni prilagajati različnim delovnim situacijam. Prav v tem pa so otroci z dežele močno prikrajšani. Obenem je razvil še to misel: če se naj šole odpirajo navzven, potem naj se še učiteljske organizacije, kar pa po njegovem mnenju sodelovanjem staršev z učiteljskimi organizacijami. Te misli so dopolnili še nekateri drugi ne bo šol brez rizika.

Zastopnik Anglije je poudaril, da se pri njihovih otrocih s podelitvijo kažejo primanjkljaji že na predšolski stopnji in ob vstopu v šolo, kar bi se dalo preprečiti s tem, da bi se sodelovanjem staršev z učiteljskimi organizacijami. Te misli so dopolnili še nekateri drugi ne bo šol brez rizika.

Predsednik sindikata prosvetnih delavcev Velike Britanije je odločno zahteval, naj imajo namesto materialno bogatih družin prednost pri šolanju svojih otrok družine z inteligentnimi otroki.

Francoski delegat je bil mnenja, da se bodo razlike izravnale le sporazumno s starši in je zato zveza učiteljev s starši posebnega pomena. Zaključil je z mislijo: »Učitelji ne samo, da morajo vzgajati otroke, marveč tudi dvigati kulturni nivo družine.«

Delegat Tunizije je razpravljal o šoli, domu in o okolju otrokovega prostega časa — čisti. Da ga odtegnje slabim vplivom, organizirajo ekskurzije, izlete in sluke, kjer se učenci in razvedijo. Delegat Izraela in Zahodne Nemčije (Hamburg) sta poročala o izobraževanju prosvetnih delavcev. Prvi je omenil, da jim čisto primanjkuje finančnih sredstev za obvezne seminarje (periodično izpopolnjevanje), čeprav se zanje prijavljajo tudi do 1000 prosvetnih delavcev letno. Drugi je podal zgodovino razvoja izobraževanja učiteljev po prvi svetovni vojni in dejal, da so se ob stalni dilemi, ali naj audijo teoretični in praktični študij na višji stopnji ali samo teoretični, odločili za drugo varianto s tem, da teoretičnemu študiju na višji stopnji sledi vsake dve leti do strokovnega izpita obvezno praktično izpopolnjevanje. Ta dva in še belgijski delegat so zadovoljivost ugotavljali, da imajo prosvetni delavci pri njih ustreznem družbenem ugledu in zapletenosti z enako izobrazbo na drugih delovnih področjih izravnanecne dohodka.

Naslednji francoski delegat je kritiziral tradicionalne smeri v šoli, ki predstavljajo oviro za napredek. Ker razporejajo otroke po družinskih in socialnih kriterijih. Dejal je, da tudi v Franciji ne poslušajo vzgojiteljev, marveč negujejo tradicijo in uveljavljajo laične poglede, ki zanostavljajo pedagoške in psihološke principe. Po njem in socialne bariere se po njegovem mnenju dajo premagati, pa naj učencem poleg znanja iz posameznih predmetov ali predmetnih področij, nudi tudi kulturno vzgojo, če nečemo, da bo znanje uporabljal v nekulturne namene. Zaključil je z besedami: »obznan šola so prvi stebri visokih šol.«

Delegat Tunizije je razpravljal o šoli, domu in o okolju otrokovega prostega časa — čisti. Da ga odtegnje slabim vplivom, organizirajo ekskurzije, izlete in sluke, kjer se učenci in razvedijo. Delegat Izraela in Zahodne Nemčije (Hamburg) sta poročala o izobraževanju prosvetnih delavcev. Prvi je omenil, da jim čisto primanjkuje finančnih sredstev za obvezne seminarje (periodično izpopolnjevanje), čeprav se zanje prijavljajo tudi do 1000 prosvetnih delavcev letno. Drugi je podal zgodovino razvoja izobraževanja učiteljev po prvi svetovni vojni in dejal, da so se ob stalni dilemi, ali naj audijo teoretični in praktični študij na višji stopnji ali samo teoretični, odločili za drugo varianto s tem, da teoretičnemu študiju na višji stopnji sledi vsake dve leti do strokovnega izpita obvezno praktično izpopolnjevanje. Ta dva in še belgijski delegat so zadovoljivost ugotavljali, da imajo prosvetni delavci pri njih ustreznem družbenem ugledu in zapletenosti z enako izobrazbo na drugih delovnih področjih izravnanecne dohodka.

Naslednji francoski delegat je kritiziral tradicionalne smeri v šoli, ki predstavljajo oviro za napredek. Ker razporejajo otroke po družinskih in socialnih kriterijih. Dejal je, da tudi v Franciji ne poslušajo vzgojiteljev, marveč negujejo tradicijo in uveljavljajo laične poglede, ki zanostavljajo pedagoške in psihološke principe. Po njem in socialne bariere se po njegovem mnenju dajo premagati, pa naj učencem poleg znanja iz posameznih predmetov ali predmetnih področij, nudi tudi kulturno vzgojo, če nečemo, da bo znanje uporabljal v nekulturne namene. Zaključil je z besedami: »obznan šola so prvi stebri visokih šol.«

Franci Polak

valnemu procesu na nivoju »druge stopnje«.

1. v deželah, kjer pouk še ni brezplačen, je treba na takoj stopniti na vseh nivojih;

2. šolski priročniki in druge potrebščine morajo biti brezplačni na vseh nivojih;

3. znižanje davkov in štipendij za vzdrževanje morajo skupaj s sari šoliki, za vzdrževanje otrok nadajevati normalni študij, pri čemer njegova družina ne sme trpeti;

4. otrokom s kmečkih področij moramo dati na razpolago iste možnosti kot mestnim otrokom, kar bomo dosegli s štipendijami, ki bodo dovolj visoke, da organizirani in brezplačnim prevozom v šolo in z ustanavljanjem internatov, da bi tako kar najbolj zadostili potrebam;

5. neenakosti, zaradi katerih trpijo otroci iz tistih družin, v katerih okolje je izobrazbeno in kulturno, moramo izravnati z ukrepi, kot so:

a) obvezno šolanje naj se podaljša do 16. leta starosti in vseh deželah, kjer tega še niso storili,

b) preoblikovati naj bi organizacijo študija in deželah, ki organizirani in brezplačnim prevozom v šolo in z ustanavljanjem internatov, da bi tako kar najbolj zadostili potrebam;

c) nuditi možnost, da se otrok kultura v okviru šole,

d) nuditi možnost, da učenci opravljajo v šoli svoje privatno delo (naloge, vaje), da uporabljajo knjižnico in da se v šoli vključujejo v razne aktivnosti izven normalnega urnika;

e) omejitev števila učencev v razredu, možnost, da učenci delajo v majhnih skupinah in da se tako bolj neposredno v stiku s svojimi profesorji.

6. Povsem jasno pa je, da profesorji ne bi mogli biti kos dolžnostim, če ne bi vzporedno s porastom njihovih odgovornosti tudi primarno preživljali v modernem svetu kakor in ustreznih prilagodil njihove pogoje dela.

IV. Da bi družine lahko zadovoljivo reševale probleme, ki jih postavlja kompleksnost naših modernih družbenih sestavov, pa kongres priporoča naslednje:

1. starši in učitelji naj sodelujejo pri zaključevanju splošno priznanih vrednot, kot so: moralno poštenje, spoštovanje, človekovo dostojanstvo, toleranca, obvladovanje samega sebe, poštenost do drugih. Prvi kot drugi se zavežajo, da je potrebno dati dober vzored.

2. učenci morajo sprejemati ustrezno pomoč:

a) pri reševanju osebnih in psiholoških problemov,

b) pri izbiri šolske usmeritve,

c) pri izbiri poklica, ki je najbolj v skladu z njihovimi sposobnostmi in možnostmi.

Profesor ima posebno odgovornost, in sicer, da daje staršem in učencem obvestila in nasvete glede na splošno orijentacijo učencev; podpirati mora pomembnost izobraževanja v modernem svetu. Določen kader, specializiran v okviru šole, pa naj staršem posreduje bolj tehnične informacije in nasvete s področja psihologije otroka in njegovega poklicnega usmerjanja.

V. Izobrazbeno-vzgojni proces mora biti učinkovit, če tedaj, če družina in šola vzajemno izpolnjujeta svoje odgovornosti in delujeta v preprčljani, da se te odgovornosti dopolnjujeta. Tako namreč obe združujeta svoja prizadevanja v korist otroka.

Toliko o ugotovitvah in vtisih. Zdi se mi, da smo jugoslovanski delegati prišli na kongres z nekimi predsodki, rezervno in z neugodnim občutkom, ki se je na kongresu še stopnjeval. Predvsem zaradi dejstva, da smo bili tokrat za zastopstvo izbrani v glavnem operativci, ki jim niso znani neznani dvajsetletni uspehi stremeljenja, načrti

NAŠI OBRAZI

... Obraz je prvi in glavni del telesa, katerega vsakomur odkrivamo, na katerem lahko vsakdo čita našo notranjost. Zato moramo skrbeti za nego in oplemenitenje svojega obraza. Obraz more biti po naravi lep ali nelep, a vedno se na njem zrcali stopnja izobraženosti, plemenitosti in surovosti duše; njegove poteze pričajo o dobrosrčnosti ali brezsrčnosti in po pravici lahko rečemo, da plemenita duša najbolj oplemeniti tudi obraz...

Tako berem iz knjige mlade dijakinje. Ob sedežu v avtobusu in oba prevečjo nekam čudne misli. Nisem zahteval knjige. V avtobusu je tesno in dekletu si preganja dolgčas z branjem. In jaz sedim tesno ob njej in ne morem si kaj, da ne bi tudi jaz gledal v knjigo.

— Berete? pravim, ko vidim, kako dekletu ne more mimo odstavka, ki govori o obrazu. Morda prav zanimiva knjiga. Mene pa zanima dekletu. Zakaj, ko je odprla veliko aktovko, vidim na zvezku zapisano: Učiteljice, peti a razred. Torej — dekletu bo učiteljica. In jo vprašam:

— Hodite v šolo?

— Da. Na učiteljice. Zadnji letnik. Nič posebnega.

— Kako, niste zadovoljni?

— Bila sem, toda zdaj me je vse minilo. Se zanimam za učiteljskega.

— Sam sem učitelj in pošteno je, da se zanimam za bodoči naraščaj. Kaj vam je zagrenilo življenje?

— Štiri leta sem bila srečna in neučakana, kdaj stopim v razred, med vedoželjne šolarje. Zdaj pa me je postalo strah. Ne šolarjev. Bojim, zelo me je strah zbornice. Tam bom srečala nove ljudi, učitelje in profesorje in morda...

— Kaj vzdihujete? Mladih moči se ne branimo!

Dekle, ki ni tako mlada punčka, me gleda nekam očitujoče in vidim, kako natanko se zazre v moj naguban obraz. Potem reče:

— Kaj vem, morda ste pаметen človek... Vseeno, povedala vam bom, zakaj sem potrta, žalostna, in sem začela dvomiti v iskrenost.

Motor v avtobusu enakomerno drda, dekletu zapre knjigo, se obrne k meni, mi pogleda v oči in govori:

— Naj vam povem, kje se je začelo. Imamo profesorja, strašnega človeka. Ničesar žalega mu nisem storila, ničesar. In vendar me ne mara. Že lani sem se srečala z njim. Začelo se je med uro. Govorili smo o državi in revoluciji. Sam je začel ta pogovor, čeprav ni zgodovinar. Prebrala sem Leninovo knjigo »Država in revolucija«. On pa je sredi razgovora zamahnil z roko: Ve ste še frklje, saj tega poglavja v zgodovini sploh ne poznate. Ugovarjala sem in citirala stavke: »Med kapitalistično in komunistično družbo je razdobje, v katerem se ena družba revolucionarno preobrača v drugo. Temu obdobju ustreza tudi politično prehodno obdobje, v katerem država ne more biti nič drugega kakor revolucionarna diktatura proletariata...«

Profesor pravi: To ni res! Jaz

spet ugovarjam: Ta stavek je zapisal Marx!

Začutila sem njegov pogled. Nekaj mi je reklo, da nimam prav, ker sem slučajno vedela za citat, ki naj bi ga povedal profesor. Oba sva se razburila. Oba. Začutila sem, da mi je jopica nekam pretesna, in sama ne vem, kdaj sem zgrabila verižico, na kateri je bil droben križec. Nihče v razredu ni opazil križca. Nihče — izmed dijakov. Opazil pa ga je profesor. Počasi se mi približa, stegne roko, da sem se skoraj prestavila, pa je vendar šla roka dalje, do tega nesrečnega križca. Potlej ga dvigne pred moje oči in profesorjev glas mi zareže v dušo:

— Kaj pa ti tale oznanja? Nisi marksist!

Prijela sem ga za roko in jo odrinila. Se nikoli nisem dotaknila profesorjeve roke. In potem sem križec skrla za bluzo. Moje prsi pa so plale. Gledal je profesor mojo vznemirjenost. Obrnil se je k razredu in se ironično nasmešnil.

— Oprostite, tudi dvoživke imajo svoje življenje... Povrnimo se k naši naslednji lekciji... Kaj pravi ta lekcija?

Sedla sem, si zakrila oči in tiho ihtela. Sovražila sem človeka, ki mi je napravil greh, ki ga nisem zagrešila. Veržica je spomin moje tete. Vi je ne poznate. Vse me je zapustilo, ona pa mi je stala ob strani. Doma so me hoteli pridržati na posestvu, jaz pa sem hotela v šolo. Obrnila sem se po štipendijo na obdobje. Imate zemljo, so rekli. Ničesar, niti dinarja niso odobrili. In doma tudi niso dali. Pa je prišla teta, ki je vse življenje služila pri tujih ljudeh. Vsak dinar je hranila. Hotela je imeti na stara leta svoj dom, rada bi zgradila hišo. Pa je sirota obvela in umrla. Tole verižico mi je dala na smrtni postelji. Rekla je, prosila me, naj jo nosim v spomin. Obljubila sem in besedo še danes držim. V napoto pa je profesorju, človeku, ki sem ga nekoč tako spoštovala...

Dekle si je obrisalo solzo, tudi jaz čutim v srcu nekaj pekočega. Potem dijakinja nadaljuje.

— Profesor ne ve za moj dom. Ne ve, da sem z dežele, kamor on prav rad zahaja. In v nedeljo sem šla v sosednjo faro. Tam je bral župnik mašo za mojo pokojno teto. Saj ne verujem. Ne, res ne verujem. Toda zaradi ljudi in spoštovanja do tete sem šla k maši. Zamudila sem. Menda četrte ure. Nisem se rinila pred oltar. In vendar so mi oči obstale na znani moški postavi. Ne molim, ampak napenjam oči. Kdo si? Moj profesor! In zdaj se mi je posvetilo: poiskal je faro, od koder ni prav nobenega dijaka na šoli. Nekaj me je v prsih zagrabilo. Nekaj me je gnalo naprej in vedno naprej. Kaj je to? sem se spraševala. Zgrozila sem se. V meni se je rodilo — maščevanje. Počasi sem se pomikala naprej, korak za korakom. Blížala sem se nečemu, ki mi je vzbujalo strah, neko čudno grozo, ali hotenje ni več ubogalo

razuma. Tako. Samo še korak. Takole. Oba sem spoznala: profesorja in njegovo ženo. Zdaj sem pri njem. Ljudje me gledajo, a ne vedo, kaj hočem. Toda prehudo me je žalil, da bi mu odpustila. Stopim še korak naprej. Tako. Zdaj me lahko gleda in si misli kar hoče. In to tudi začetim. Vem, da se hoče obrniti, ker čutim namig oči. Ta namig je veljal ženi. Tedaj se ozrem in vidim čisto spremenjen obraz. Ne molitev in ne pobožnost nista tega vsemogočnega obraza tako spremenila. Jaz pa kakor da sem se zbal spremenjenosti, se rahlo priklonim in šepnem:

— Dobro jutro, gospod profesor!...

— Smrkla! se mi je zdelo, da je rekel. Pa ni. Erž sta se z ženo izgubila med verniki; jaz pa se pomikam počasi izpred oltarja, dokler ne zapustim cerkve in zbežim domov...

— In kako zdaj? jo vprašam in ji gledam v nekam splašen obraz.

— Se pogleda me ne in o tisti knjigi »Država in revolucija« nič več ne razpravlja. Jaz pa se bojim diplome... Pravijo, da se tako rad maščuje... Pravijo in zdaj skoraj verjamem...

Dospela sva. Ne oba, samo jaz. Ona se je odpeljala dalje. Ko izstopim, za hip zatisnem oči, da si vso zgodbo še enkrat spominsko obnovim.

— Ne, mladeža obraza ne bom tako hitro pozabil!...

—dk—

BASEN O OCENJEVANJU

Ob zaključku delovne sezone center klobov OZN je pripravil v so se zbrali živali na posvet, da bi ocenile svoje delo. Visoko spoštovani in prečastljivi medved, ki je vedno vodil podobne posvete, se je zaradi premikov v živalski družbi umaknil navidez nekoliko v ozadje, čeprav je v resnici še bolj izstopal. Lev je po kratkem, zelo važnem šepetu z medvedom z nekoliko vzvišenim tonom začel posvetovanje, ki je imelo naslednji dnevni red:

1. Ocenjevanje po uspehu dela.

2. Tekoče zadeve.

LEV prebere predloge: »Jazbec 30 točk, Sloka 40 točk, Noj 50 točk...« Ko je prišel do sebe, (imel je največ točk), je pomislil: Nekaj premalo točk imam letos. Lanska in predlanska letina sta bili precej boljši. Če pomnožim točke s cvenki, bo prišlo bolj malo pod palec. Ob koncu predloga je z osirnim pogledom ošinil živali: Kdo je bil tako predzren, da ni upošteval najvišje zgornje meje, ki je dovoljena po podpisnem in potrjenem dokumentu vseh živali?

Živali ob mizah so po prebranih točkah onemlele. Nastala je mučna tišina. Vse je nekaj težilo. Lev in medved sta jih začela vzpodbujati k razpravi. Medved si je mislil: Nekdo mora prebiti led, potem bo šlo kot namazano. Čeprav majhna, se je odkritosrčno oglasila MRAVLJA: »Menim, da ocenjevanje globlje prizadeva vsakega izmed nas.« Nato je tiho premišljevala: Vse leto sem pridno delala, se vestno pripravljala, točno prihajala na delovno mesto, mladitve sem vzgajala in učila... Toda nekaj jih

je še, ki imajo nezadostno oceno. Ne vem, če sem boljša od ose. Nekam zviška me vsak dan pogleduje.

OSA (zase): »S številom točk sem več kot zadovoljna. Večkrat koga pošteno zbudem, zato pa tudi vsi visoko cenijo moje delo. Celo medved me upošteva, češ da sem zelo zahtevna. Svoj položaj sem utrdila z odločnim nastopom in z lepim številom cvetkov v redovalnici.«

METULJČEK: Več let ga je čuvala varovalna barva. Toda na veliko začudenje ostalih živali, ga letos ni skrivala tako dobro kakor pretekla leta. Zato se je raje skrčil v tri gube. Oči ni obracal niti na levo niti na desno, kot je bila njegova navada. Nekateri živali so tudi menile, da je metuljček s svojim nežnim pogledom večkrat očaral medveda, da mu je začelo srce hitreje biti. Metuljček se je to leto jezil sam nase, ker bo deležen manj medu kot pretekla leta.

ČEBELA: (Zanimivo, kje so iztaknili za mene toliko točk, meni pa se zdi, da sem delala prav toliko kot preteklo leto.) Obrnila se je k levu in medvedu: »Prosim, da mi točke črtate, ker ne vidim, da bi bila boljša od drugih.«

DEL ZBORA: »Glej jo skromnost! Samo dela se tako, v resnici pa bi rada še bolj poudarila, da se razlikuje od nas.«

HROŠČ, ki je ves čas premleval svoje misli, je dejal: »Nobene točke nečem!« Tiho pa si je mislil: Beseda ni konj. Če jo pravilno in ob pravem času postaviš, ti lahko prinese več kot sto kapljic znoj. Upam, da si ne bo upala nobena od teh živali ziniti,

da sem vse polletje podremaval. ZBOR: (Glej ga, podremuhal! S tem, da navidez odbija točke, bi jih rad dobil še več. Ali pa nas hoče podcenjevati?)

MEDVED: »Hrošč razmišlja o svojem delu in je na svojem delovnem mestu vesten. Res si ni vsak dan pred prihodom na delo očistil tačk in pokrtačil kril, toda na vse moramo gledati življenjsko.«

PIKAPOLONICA: »Za mene je predlog povsem sprejemljiv. 30 točk tudi ni od muh. Medved je opazoval moje delo eno celo uro. Takrat sem mladitvom slalila srajčice, bil je ves navdušen in razgret. Sova bo itak molčala, (če jih noče dobiti po kljunu), da je v dnevniku napisanih mnogo več ur, kot sem jih opravila.«

NOJ je globoko zajel sapo in iztegnil svojo glavo. Vse oči so se uprle vanj. Letos je veliko previsoko dvignil glavo. Po kratkem molku je začel: »Vse nas je doletela velika in nepopisna sreča, da imamo točke, samo gospod prečastljivi medved je še brez njih. Dragi prebivalci tega temnega gozda, v katerem redokdaj posije sonce in še takrat le skozi košate krošnje dreves, (zato jaz rajši valim na soncu)«

MEDVED: »Lahko bi bil bolj kratek.«

NOJ: »Predlagam, da dobi medved za sklicevanje zbora in vodenje naših posvetov, ki so tako potrebni za živalski kolektiv, saj znanstveno in vzgojno vplivajo na vse živali, najvišje število točk.«

ZIVALI: »Tako je! Brez medveda bi bili kakor ovce brez pastirja! (vsem so se povesile glave). Zivele točke!«

VEVERICA je pravkar prišla iz gnezda. Usedla se je na vejo in začela tretji oreh. Ko je slišala zadnje besede, je dejala: »Glej jih bedake! Točkajo se kakor majhni otroci!« Iz tačke se ji je izmuznil oreh, padel levo na smrček, se odbil kot žogica in priletel medvedu na glavo. Nato se je odbijal z glave na glavo. Živali so začele bežati na vse strani. Prvi jo je popihal medved, za njim lev, nato pa še drugi.

PETELINČEK in PUTKE so ostale pod drvesom. Petelinček, ki je bil osebno zadolžen za delo in ocenjevanje putk, je zaklical za bežečimi: »Meni 25 točk...! Grahovki 20 točk...! Belki 20 točk...!« Toda nihče ga ni več poslušal.

JEŽ, ki je med posvetovanjem čepel v grmu zamotan med listje, tako da ga ni nihče videl, se je slednjič le prikazal. Vedel je namreč, da gre medvedu in še nekaterim na živce, če katero reče. Ves prepaden je gledal za bežečimi živalmi in dejal: »Vrag naj vzame točke in tistega, ki si jih je izmislil! Ali je res mogoče meriti naše delo s točkami?« Iz oči so mu pritekale debele solze.

Med vejami je zapihal svež veter. Z bližnjih hribov je prinesel odmeve, ki so se izgubili čez nezorane ledine:

— Več pedagoškega dela...!

— Več tovarniške pomoči...!

— Manj licemerstva...! Manj domišljavosti...!

— Več koristnega dela...! Več delaaa...!

Za trenutek je posijalo skozi oblake sonce in ježu so se zasvetile oči... Z. Robar

CANKO AVRENOV: »STARI PLOVDIV« — 1938. Pri ogledovanju Plovdiva v Bolgariji je posebno zanimiv tamkajšnji Etnografski muzej

Popotni skici iz Bolgarije in Turčije

Slavistično društvo je tudi letos pripravilo s sodelovanjem Kompara strokovno ekskurzijo, tokrat v Bolgarijo in Turčijo. Enajstredno popotovanje je nedvomno obogatilo vednost o obeh deželah pri vsej avtobusni skupini, zapustilo slikovite vtise, kljub naporom je bilo vredno potprijljivo slediti odbranim ogledu mest, muzejev in znamenitosti, ob vsem vsakdanjem, kar je dajalo utrip vsakodnevnega življenja. Program ni bil natrpan, zato so se vtisi hitro izoblikovali. Vendar vseh postaj ob Sofiji, Rile, Edirne, Istambula, Kiliosa in Princčevih otokov ni mogoče strniti na odmerjenem prostoru.

Sofija. Mlado mesto, ki tega ne taji po zunanjem videzu. Živahen promet mesta z 300.000 prebivalci govori o turistični sezoni, ki se ne pričinja na Zlatih peskih ob Črnem morju, marveč tu, v Sofiji. V neki skrbni beležnici je bilo zapisano, da pred sto leti Sofija ni štela več kot 10.000 prebivalcev. Kakorkoli — zdi se, da je to mesto, obdano z mnogostevilnimi parki, šele po osvoboditvi Bolgarije izpod turškega jarma 1879 zares zaživelo, pravi urbanistični razvoj pa doživelo prvič okoli prve svetovne vojne, nato pa znova v svetovni obliki po letu 1944.

Zato je to mnogo širokih bulvarov, ki so obdani z drevedmi kostanjev. Starinski četrtni mesta, ki bi spominjala na srednji vek, barok, tu ne bi našli. Le posamezne znamenitosti. In te sooblikujejo podoba preteklosti z videzom sedanosti.

V dvorišče modernega poslovnega kolosa je ujeta bazilikalna cerkev sv. Georgija iz IV. stoletja, ob njej so lepo ohranjene ostaline starorimske Serdice. Gotovo je ta skupni spomenik v zatišju dvorišča ob skromni zunanjosti že od nekdaj privabljal manj turistov kot bahato impozantna cerkev Aleksandra Nevskega, ob kateri skromno domuje 1300 let starejša sv. Sofija. Zelo bogata muzejska zbirka ikon in fresk v kripti preseneti tudi zavajenega obiskovalca muzejev, vodič pa z resnično ljubeznijo razlagajo v vseh mogočih jezikih posamezne šole in slikarje. In v bližnjem parku spoštljiv spomenik Ivanu Vazovu. Narod, ki je stoletja živel pod turškim jarmom, zna spoštljivo ohraniti živo besedo umetnikov, upornikov in prosvetiteljev, spomenik je le zunanja podoba tega, kar je ostalo živo tudi sedanjim rodovom.

Ob širokem bulvarju v središču mesta stoji mavzolej Georgija Dimitrova. V počastitev bolgarskemu revolucionarju in dr-

žavniku so zgradili v rekordnem času iz belega marmorja enostavno oblikovan mavzolej, njegovo ozadje pa ima slikovit park z vodometom. Tu so priredili kiparsko razstavo na prostem. Sredi zelenega okolja z rožnimi nasadi so učinkovito razvrščene bronaste in marmorne plastike. Vse v realističnem slogu, osebno intonirane, le malo je programskih. Tu blizu stoji gledališče »Ivan Vazov« s psevdoklasičnim pročeljem, že od 1907 je tu osredje bolgarske gledališke omike, Vazov in Strashimirov pa sta med književniki obudila zanimanje za dramatiko.

V bivši carjevi palači sta Etnografski muzej in Narodna galerija. Slednja hrani okoli 5200 eksponatov, vendar je premalo prostorov, da bi mogli vse razstaviti. Spričo znanih zgodovinskih okoliščin se tudi slikarstvo in kiparstvo ni moglo razvijati tako, kot pri svobodnih in razvitih evropskih narodih. V času bolgarskega Preroda in kasneje je kaj razumljivo, da je motivika najpogostejše ubrana na temo nenehnih bojev za svobodo, na folklorno-realistično tematično, osebni ton dajejo številni portreti. Sele moderna dā nadih evropskih vplivov in strujanj. In vendar so tu slikarji, poznani tudi izven meja domovine: Zaharij Zograf, Čeh Mrvičev, Canko Lavrenov, Hristo Staichev, kiper Ivan Funev in drugi.

Počitek v parku. Lep vodnjak kot vodomet. Teh je mnogo. Na klopeh iščejo hladu upokojenci in študenti, mamice z vozički, turisti živčno vlagajo filmske trakove v fotografske aparate. Ob zelenju Bahče, danes muzej. Kot navaja se oko odpočije: skrbne gredice

pisanega soskladja. Dva študenta, oborožena z zvezki in knjigami v zatišju računata, merita. Beati v oguljenih kavbojkah je tuje, zato domačini s pomilovalnim začudenjem gledajo za dolgimi lasmi, ki visijo preko ramen. Izredno poceni sadni sokovi osvežijo razgretga popotnika. Se skok v knjigarno: poceni knjige, resda skromnega papirja in opreme, toda prav vsakomur dostopne. Odnos do knjige? Kar izide kakovostnega, je razprodano v enem dnevu, pa naj gre za delo domačega avtorja ali za prevod. Knjiga je stvarno last širokega kroga bralcev in njihova duhovna potreba. Vendar tuji tu ne delajo gneče, njih je treba iskati v trgovinah, kjer prodajajo rožno olje, spominke, krzno.

Iz Rile po dobro urejeni avtocesti proti Turčiji. Nekoliko razočarani obrazi — rožnih polj tod ni. Le žitarice in tobak. Rožna polja gojijo pri Kazanliku in vzdolž vzporedne ceste. Kljub sintetičnim vonjavam ima bolgarsko rožno olje še vedno primat in ni čudno, da je Francija glavni in redni odkupnik te dragocene tekočine, ki je dražja kot zlato. Poleg visokokakovostnega tobaka je treba navesti gojenje jagod, visoko žitarice, v agrarnem gospodarstvu utegne biti Bolgarija marsikateri državi za vzor, čeprav industrijsko ni kdo ve kaj razvita. Prehitevajo osebni avtomobili iz Češke, obeh Nemčij, Francije, od drugod, mudi se jim k Črnemu morju, glas o modernu urejenih hotelih vzdolž oskrbovanih plaž je turistično povzdignil vrednost bolgarskega turizma.

Po Edirni Istambul. Mesto na bregovih Evrope in Azije, z živopisnim prepletanjem obojega. Več kot petsto let to velenje ni bilo prizorišče vojne. Za Konstantinovo obzidjem presenetljiv skupek vseh mogočih slogov in stavb. Od ostankov rimskega akvadukta do mošej in novodobnih stolpnih hotelov, pred katerimi se neženirano zvrščajo lesene in zidane hiše, bloki, revne zakrpanine mavljavih stavb s polomljenimi oknicami in razvešenim perilom. Toda povsod živahen ritem, orientalska pripravljenost na poslovni pomelek in »cankanje«. Pomelek v srbohrvaščini je — presenetljivo — pogostejši kot v angleščini ali nemščini. Ostanek dejstva, da je bila srbohrvaščina nekdanji diplomatski jezik pri porci? Ne, preko 110.000 Srbov in Makedoncev živi poleg številnih Grkov in Armencev ter Židov kot narodna manjšina v mestu, ki so ga Arabci imenovali »Vrata sreče«. Ceneni takšiji mrgolijo po cestah, polični prodajalci kuhane koruze glasno vabijo in konkurirajo tistim, ki imajo barako ter nekaj stolov ob oguljenih mizah, kjer je mogoče popiti okusen čaj. Seveda — tu pijejo predvsem čaj, turške kave pa kaj malo. Zdi se, da so Turkom iz zlobe pripisali epitet »turška kava«, saj bi jo že davno morali preimenovali v »jugoslovansko kavo« glede na količine, ki presahnejo vsak dan po pisarnah in doma. Bazar s sadjem je prava paša za oči. Tako kakovostno sadje, povrhu poceni, navduši fotografе, da posnamejo pisane grmade sadja. Tudi ponoči bazar ne zaspi, za trgovino se jim zdi naravno, da tudi po polnoči

postrežejo mimoidočim, vendar ne po posebni nočni ceni. Slikovito mesto s kontrasti zunanega izgleda kot odraz kontrastnega življenja med prebivalci.

Ob slikovitem južnem delu Bospora, evropskega dela Istambula, leži sultanska palača Dolma vohič, je gradnja in oprema Dolma Bahče in Yildiz saraya stala 152 ton zlata. Grandiozna palača sredi rafinirano urejenih vrtov je bila zgrajena 1853. Ceravno je islamski slog osnova celotne gradbene zamisli, pa se v gradnji odražajo močni vplivi klasicizma, baroka ter vpliv indijskega »baroka«. Mnogostevilni notranji prostori so obloženi z neprecenljivim bogastvom vse od preprog, dragocenih vaz in dekorativnih predmetov do pohištva in zlatnine. Ob tem se marsikdo domisli zgodovine in dejstva, da od osvojitve Konstantinopla Istambul ni nikoli občutil vojne, kvečjemu se je stekalo dragoceno blago v prestolnico otomanskega cesarstva. Čuden kontrast — tu svitena preproga, katere vrednost je tolikšna, da je ne more zavarovati nobena turška zavarovalnica, pa dejstvo, da je bilo 1927. leta v Turčiji le 10,6 % pismenih. Atatürkove reforme 1928. leta so bile tedaj prav revolucionarne, upoštevač hudo konservativnost otomanske miselnosti, toda mnogo je ostalo še za »močno roko« sedanjih dni. Te pa ni.

Pred modro džamijo s šestimi minareti so ostanki hipodroma. Misel na Finžgarjev roman, ta tudi turškemu vodiču ni nepoznan. Modra džamija spada med vrhunske stvaritve islamskega stavbarstva. Grandiozna osrednja

ŠOLE, SKRIBITE ZA VARSTVO ŽIVALI!

Društva za varstvo živali v raznih državah po svetu že dolgo opravljajo svoja poslanstva. Tudi Slovenci smo že pred več kot sto leti imeli take organizacije. Od tedaj do danes je delo večkrat zamrlo in spet vzklonilo. Leta 1933 je začelo z delom današnje Društvo za varstvo živali, ki ima svoje prostore v Ljubljani v Trubarjevi ulici 18. Ima 2500 članov, od katerih je polovica pionirjev in mladincev. Prav tako že delujejo društva v Mariboru, Kočevju, Kopru, Piranu in Izoli.

Namen društva je skrbeti za primerno nego živali in za njihovo prehrano, zlasti v času, ko trpe pomanjkanje, za lepo ravnanje z njimi, preprečevati pa hoče tudi mučenje živali. Društvo budi smisel za tako delo med ljudmi in nagraduje osebe,

ki so se posebno izkazale pri varstvu živali.

Da bi bilo to delo čim bolj uspešno in široko, je odbor društva lanske leto povabil predstavnike nekaterih osnovnih šol v Ljubljani, da bi idejo varstva živali razširili med šolsko mladino. Otroci iz teh šol so delali krmilne pogache za ptice, imeli so nekaj sestankov, kjer so jim vodje učitelji skušali poživiti zanimanje za živalski svet, kot pa je to mogoče pri samem pouku biologije. V načrtu smo imeli tudi nekaj ekskurzij, ki naj bi jih vodili znani biologi, a na žalost so zaenkrat ostali le načrti zaradi pomanjkanja časa neizpolnjeni. Upamo, da bo v tem školskem letu drugače. To je bil le skromen začetek.

Že v samem začetku takega dela na šolah pa so se pokazali tudi negativni pojavi. Nekateri otroci so namreč postali pravi »polcaji« na lovu za mladimi in odraslimi, ki se kakoli živali mučijo. Mislino da vodi naznanjanje prekrškov pri nepravilnem ravnanju z živaljo ne pomeni otrokove duševnosti in je napačno, če takemu ravnanju ne vztrajno. Otroci naj bi predvsem s svojim zgledom budili v drugih pravilen odnos do živali, kar naj bi bil osnovni vzgojni namen dela med šolami. Naznanjanje prekrškov pa naj bi preprečilo trezumen premislek odraslih.

Društvo za varstvo živali želi in prosi, da bi šole odzemale učitelji, ki jih to področje dela zanima, prevzeli nase dolžnost vzgoje v tem smislu. Našlaže je delo vključiti v prirodoslovne krožke, kjer ti že delujejo. Lahko pa je to delo seveda tudi samostojno. Našlaže primer takega delovanja je krožek na osnovni šoli v Kočevju. Vodi ga tov. prof. Ivo Stanin. Šolarki izdajajo celo svoj list Gnezdo, v katerem objavljajo dogodke iz živalskega življenja po lastnem doživljanju. Prav pridno krmijo

ptice, ter zanje izdelujejo valilnice. Gotovo je mnogo šol, ki to tudi že delajo ali pa bi želele delati. Prosimo, da se obrnete na društvo, kjer boste dobili navodila, kako se delajo krmilne pogache, in načrte za valilnice ter navodila, kdaj jih postavljamo. Vse šole gotovo ne bodo mogle delati pogach, če naj po možnosti postavijo čim več krmilnic in jih okrbujejo. Lahko pomagajo tudi lovci pri krmiljenju divjadi pozimi. Svoja doživljanja z živalmi naj otroci opišejo in pošiljajo uredništvu Gnezda na osnovno šolo v Kočevju.

Mladina bo gotovo tem raje skrbela za živali, čim globlje bo spoznala njihovo življenje. Vsaka četudi le za ekskurzijo ali sprehod bo razširila njihovo zanimanje in občudoval pravičen odnos do živali. Spoznavanje, tudi tisti živalski svet, ki ga ni pri nas. Kolikoli bo le mogoče, vam bomo pomagali z literaturo, morda boste pri Film-servisu v Ljubljani dobili kak primeren film, verjetno pa boste pri delu otroci še marsikaj kar bi se dalo napraviti.

Upamo, da boste z nami sodelovali. Četudi je delo še tako skromno, ne odpuščajte ga in nas o tem obveščajte!

Društvo za varstvo živali
Mladinska sekcija
Ljubljana, Trubarjeva ulica

Delovni kolektiv
VELETRGOVINE

mercator

import - export
LJUBLJANA

ČESTITA

IN ŽELI CENJENIM POTROŠNIKOM
IN POSLOVNIM PRIJATELJEM
SREČNO IN USPEHOV POLNO
NOVO LETO 1967!

»Pedagogija«
revija Zveze pedagoških
društev Jugoslavije

V »Pedagogiji« — letnik 1966 — je objavljeno gradivo o ocenjevanju in spremljanju učencev in o racionalizaciji pouka. Komplet revije za l. 1966 (4 zvezki s 586 stranmi) stane s poštnino: za posameznike 17 N-din, za ustanove pa 32 N-din. Posebna izdaja O racionalizaciji pouka stane s poštnino 13 N-din.

Denar pošljite na naslov: Redakcija »Pedagogije«, Beograd, Moše Pijade 12/V, ž. račun 601-8-492.

CICIBAN V ŠOLI

Cicibanov koledar novic v naravi

Učence 3. razreda bodo te strani CICIBANA vzpodbujale k vodenju koledarja o naravi z meteorološkimi zapiski, s sistematičnim opazovanjem meteoroloških naprav itd. Svoj koledar bodo spopolnjevali z novicami iz narave v svojem kraju. Zelo zanimiva bo tudi ugotovitev, da si je človek v sožitju z naravo moral zasnovati različne koledarje. Poljedelci, sadjarji in vrtnarji imajo koledarje, ki jim odražajo delo. Tudi lovci, ribiči, čebelarji urejajo svoje delo po posebnih koledarjih. Učenci si lahko poiscijo podatke v razgovoru z rošcem, gozdarjem, čebelarjem itd. za svojo kartoteko, ki bi jo lahko poimenovali kar s koristnim CICIBANOVIM NASLOVOM. KOLEDAR NOVIC ZA VSAK MESECE IN ZA VSAK LETNI ČAS POSEBEJ.

Učenci tretjega razreda lahko organizirajo dopisovanje z učenci drugih šol iz klasične družine, kar bo v primerjavo različne in podobnosti. S tako organiziranim delom bomo otroke smotno seznanjali s spremembami življenja in dela ljudi v zvezi s spremembami v naravi.

Vsaokrat postavljaj CICIBAN pred svoje bralce tudi nalogo. Vsaka tedi vzpodbudi zapisi otrokove raziskovalne težnje. Ako jih otroci izvršijo, dobimo zanimiv dodaten material za razredno kartoteko spoznanj o naravi.

Učenci 2. razreda že razpolagajo z izkušnjami in pojmi, ki so jih pridobili pri učenju o naravi že v prvem razredu. Štiko bolj opazujejo in jo zato natančneje berejo. Zato se ob njih obširnejše razgovore o pojavih v naravi. Lahko napišejo k silki spis po svojem izboru. Tiskani tekst pa lahko obnovijo. S tem jih sistematično učimo razvojni stopnji primerno učenje.

Esedilo primerjajo razmeram v razširjenem in koncentriranem življenjskem prostoru, v katerem živijo.

Organizirajo si zbirke predmetov iz narave. O vsakem od njih povedo obširnešo življenjsko zgodbo.

Učenci bodo opazovali vremenske spremembe, jih ilustrirali in opisovali. Branje tega koledarja in pisanje vsebine bo odlična možnost za lepo izražanje in točno opisevanje pojavov ter povečevanje človeka z njimi.

CICIBANOV silkanec opazovanja in znanja o naravi bo lahko uporabili tudi učence prvega razreda. Ob njej se bo porazgovorili svoji stopnji primerno. Dopoldnevali pa jo bo tudi s svojimi likovnimi izdelki. Tako bodo

- ti učenci izdelali najenostavnejši koledar sprememb v naravi.
- a) Začetek šole, učenci gredo v šolo.
 - b) Otroci delajo sneženega moža.
 - a) Mestni drevovalci v jeseni.
 - b) Otroci krmijo ptice.
 - c) Otroci se poslavljajo od ptic selivk.
 - d) Veselo zimske igre.
 - a) Sonce za oblakom, dež, otrok pod dežnikom.
 - b) Ko sneži.

4. ciciban 1966
1967

- a) Kostanjevci peče kostani.
- b) Plazanje čiste.
- a) Mama - pripravljala ozimnico.
- b) Lovci na lovu.
- a) Pripravljanje kurjave. Očka seka na drva.
- b) Novoletna jelka in dedek Mraz. Vabimo razrednike prvih, drugih in tretjih razredov k sodelovanju. Pišite nam o svojih izkušnjah na naslov Prosvetnega delavca - CICIBAN v SOLI.

Mara Kobal

Razpisna komisija pri DOMU
MEDICINSKE SREDNJE ŠOLE
v Mariboru, Magdalenski trg 5

razpisuje
delovno mesto

— upravnice

Pogoji:

- a) višja ali visoka šolska izobrazba prosvetne, socialne ali zdravstvene stroke in 5 let ustrezne prakse;
 - b) srednješolska izobrazba prosvetne, socialne ali zdravstvene stroke in 10 let ustrezne prakse.
- Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Baridova kramljanja

HINAVSKO SOČUTJE

(Posvečan prijatelju J. P.,
ki mi v težkih trenutkih vedno
stoji ob strani.)

Novo leto je pred durmi in v naši zbornici je kot v uljanku. Moje ljube kolegice porabijo vse odmore za razpravljanje o običajih. Iz njihovih pogovorov sem že izvedel, da bo imela kolegica Olga zadaj globok izrez, kolegica Pepca, ki ji je bila narava bolj naklonjena, si bo privoščila izmak izrez spredaj. Jožefi je zmanjkalo blaga in bo imela izrez spredaj in zadaj in eno samo naramnico, Milka pa bo imela spodaj cifasto. Pri Rabarbari so zaklaji doma zajca in bo krzno uporabila, da bo z njim okrasila predelano obleko. Ena, ki ima moža za direktorja, bo odšla v Rim s Kompasom, možje pa dohajamo, da bomo proslavljali novo leto kar v družinskem krogu. Je še najbolj poceni.

V zadnjem času smo večkrat govorili tudi o Mici, Jerneju in Sonji, ki iz različnih razlogov niso med nami. Ob takih pogovorih so bila naša srca polna nekakega sodobnega hinavskega sočutja. Že vidim nekateri, ki kličejo božjo jezo name, zato bom to svojo strahotno ugotovitev takoj razložil. To mi danes, ko tako častimo zlato tele, niti ne bo preveč težko.

Kolegica Mici je zbolela že pred pol leta. Z njenimi pljuči nekaj ni bilo v redu in zdravnik je je poslal v znano zdravilišče. Sprva smo jo precej obiskovali in ji tudi večkrat skupno pisali, odkar pa so nas doleteli še druge sreče v nesreči, pa smo nanjo skoraj popolnoma pozabili. Njene ure matematike je hinavsko potrt pobral učitelj, ki je sicer usposobljen za telovadbo, a ker nima telovadnice, je prišla zaoli ta bolezen kot naročena.

Kolega Jernej se je enkega dne brezskrbno sprejel na desni strani ceste in pijan šofer ga je zbil čez bližnjo ograjo. Stirinaisti dnt je ležal v nezvesti, in ko se je iz nezvesti prebudil, so mu povedali, da je bil sam kriv, ker je hodil po napačni strani. Razburjal se je, da je hodil tako, ko so ga učili v mladosti, sobesedniki pa so iz njegovih besed takoj zaključili, da je eden tistih, ki ne spremlja našega družbenega razvoja in napredka. Vsi smo prepričani, da najbrž ne bo nikoli več stopil v razred. V šoli ga seveda kljub temu vodimo kot našo moč, njegove ure pa so s ponarejenimi pomisleki pobrale tovarišice iz nižjih razredov. Vsi vemo, da se jim zdi imenitno, ker učijo predmetno.

Pouk teče skoraj nemoteno dalje.

Največ sreče je imela še kolegica Sonja. Njena družina je številčno sicer že nad slovenskim malomeščanskim povprečjem, a nje in njenega moža to ne moti. Spet sta jo sklenila povečati za enega ali celo dva člana, kakor bo pač bog dal. V bolniški je že precej tednov, njen razred pa je prevzela učiteljica iz paralelnega razreda. Ima skrčen predmetnik, uči osemnajst ur, honorarno pa ima plačanih le polovico, ker je tak menda nek predpis. Te kolegice kolegi iz ne vem kakih razlogov ne obiskujemo in tudi ne pišemo ji. Nič hudega ji ni, sklepamo. Važno za nas je to, da vleče povpreček iz socialne.

Pred dnevi smo imeli redno mesečno konferenco, na kateri smo se dogovorili o praznovanju Miklavževega potoma. Sklenili smo, da otrok ne bomo nič obdarili, ker to stane, in tudi članke za osme razrede ne bo, ker nemoralno vpliva na dora-

ščajočo mladino. Zaključili pa smo, da bomo kupili darila za kolege, ki so v bolniški.

Nekateri so predlagali, da bi jim kupili knjigo Angelika med ljudožerci, drugi so bili za Lepe gospe z bogatega dvora. Naš knjižni molj je predlagal, da bi jim kupili pesniško zbirko EVA, da bi se v trenutkih samote iz nje učili Zagorčnikove pesni, ali pa zbirko OHO, katero je avtor odlično ocenil. Njegovega predloga pa nismo sprejeli. Žve v naši knjižnici nimajo, mačka v zaklju pa ni nihče vesel.

Zmagala je kolegica, ki je predlagala, da naj jim kupimo lepe Božične pesmi na plošči, ki jo je med lačno ljudstvo posilala neka slovenska založba. Skoraj vsi člani kolektiva, tisti ki gramofone že imamo, in tudi tisti, ki ga nameravajo šele kupiti, to ploščo že imajo, zato bi je bili naši kolegi toliko bolj veseli. Pri tem je tudi ostalo, čeprav so imeli nekateri navidezne vomislike.

Nato je kolegica Jožefa, podrezana od sosed in moralno podprta s številnimi drugimi, vprašala tovariša ravnatelja, kako bo z novoletnimi nagradami. »Občinski uslužbenci si jih bodo deliti, čeprav živijo ob občinskem proračunu, kot trenutno živimo še tudi mi,« je rekla. »Pa še večje plače imajo med letom,« je dodala čez čas, Olga, ki ima moža na občini, jo je brž dopolnila.

da to pač ni čudno, ker ima na primer načelnik za nepotrebne zadeve tudi neprimerno večjo odgovornost kot kak ravnatelj ali pedagog nasploh. Nesrečnica, dregnila je v osje gnezdo! Nastal je prepri kot v avstrijskem parlamentu ob gradbenem škandalu. Tudi do fizičnega obračunavanja bi skoraj prišlo, a tovariš ravnatelj ni dovolil, da bi v demokratičnosti šli do konca. Najprej nas je ozmerjal, če mislimo, da smo na skupščini, nato pa je mirneje nadaljeval: »Mislim, da so te žolčne besede čisto deplasi-rane, ker je v naši nogavici ostalo toliko denarja, da si ga bomo lahko nekaj razdelili. Hvala bogu, da smo imeli v letošnjem letu precej bolniških in tako se je nekaj nabralo. Samo ti ho bodite, da ne izveže na občini in na sosednjih šolah.«

Vsi smo obljubili, celo Olga, ki ima moža na občini.

Od tega trenutka pa je aše sočutje z Micko, Jernejem in Sonjo še bolj hinavsko. Saj nam bo njihova nesreča omogočila, da bomo za novo leto lahko bolj zapravljali...

DAVID RIMAS

OGIAS

Diplomirana učiteljica išče službo v februarju. Naslov v upravi Prosvetnega delavca — poštni predal 355/VII, Ljubljana.

DRŽAVNA ZALOŽBA
SLOVENIJE

OPOZARJA

NA DVE, ZA ZIMO POTREBNI KNJIGI:

● DRAGO ULAGA — MARIJAN JELOČNIK

SMUCANJE

6 N-din

● MARIJAN JELOČNIK

ŠOLA ALPSKEGA SMUCANJA

14 N-din

Knjigi dobite v vseh knjigarnah ali pa ju naročite naravnost pri Državni založbi Slovenije, Ljubljana, Mestni trg 26.

VELIK IZBOR

- LEPOSLOVNIH IN ZNANSTVENIH KNJIG
- MUZIKALIJ IN GRAMOFONSKIH PLOŠČ
- ŠOLSKIH IN PISARNIŠKIH POTREBŠČIN
- TISKOVIN IN PAPIRNIH IZDELKOV

V NOVI, MODERNO UREJENI KNJIGARNI

DRŽAVNE ZALOŽBE SLOVENIJE

LJUBLJANA, SUBICEVA ULICA
(poleg gimnazije)

DOM Ljubljana, Mestni trg 24
trgovsko izvozno podjetje za domačo
in umetno obrt

čestita k novemu letu 1967 vsem delovnim ljudem Jugoslavije ter jim želi še mnogo delovnih uspehov.

V svojih poslovalnicah:

- CANKARJEVA CESTA
- TITOVA CESTA
- GOSPOSVETSKA CESTA
- MESTNI TRG
- LECTARIJA
- NA TRGU

je potrošnikom na razpolago bogat asortiment izdelkov doma-
je in umetne obrti, igrač in galanterije

Nekaj časa po osvoboditvi je bil
tov. Jelo tudi inšpektor osnovnih šol
v Sloveniji in je poživljeno sočutje